

Sbírka zákonů

Československé socialistické republiky

Částka 44

Vydána dne 20. prosince 1966

Cena Kčs 1,50

OBSAH:

99. Vládní nařízení, kterým se zrušují některé další právní předpisy v souvislosti se zdokonalováním soustavy plánovitého řízení národního hospodářství
100. Vládní nařízení o plánovitém řízení národního hospodářství
101. Vyhláška Státní komise pro finance, ceny a mzdy o odměňování práce v nové soustavě plánovitého řízení národního hospodářství

99

VLÁDNÍ NARIZENÍ

ze dne 12. prosince 1966,

kterým se zrušují některé další právní předpisy v souvislosti se zdokonalováním soustavy plánovitého řízení národního hospodářství

Vláda Československé socialistické republiky podle § 2 zákonného opatření předsednictva Národního shromáždění č. 36/1966 Sb., kterým se zrušují některé právní předpisy, stanoví:

§ 1

Zrušují se

1. vyhláška č. 2150/1946 Ú. l. I, o nejvyšším přípustném nájemném za stavební nářadí, ve znění vyhlášky č. 287/1947 Ú. l. I,
2. vyhláška č. 1020/1947 Ú. l. I, (878/1947 Ú. v. I) o poplatcích za odstřeh zvěře,
3. vyhláška č. 687/1950 Ú. l. I, (644/1950 Ú. v. I) o tvoření prodejních cen Čs. státní pošty, národního podniku, za telefonní a jiná slaboproudá zařízení,
4. vyhláška č. 45/1951 Ú. l. I (67/1951 Ú. v. I), o tvoření cen opotřebovaných dílů motorových vozidel,
5. vyhláška č. 119/1952 Ú. l. (153/1952 Ú. v.), kterou se vydávají směrnice pro používání

elektrické energie, ve znění vyhlášky č. 269/1952 Ú. l. (317/1952 Ú. v.).

6. vyhláška č. 142/1953 Ú. l. (180/1953 Ú. v.), o změně autobusového tarifu pro dopravu osob,
7. vyhláška č. 150/1953 Ú. l. (187/1953 Ú. v.), o státních maloobchodních cenách potravin a průmyslového zboží,
8. vyhláška č. 342/1953 Ú. l. (389/1953 Ú. v.), o trzích na plemenná zvířata,
9. § 4 vyhlášky č. 58/1954 Ú. l. (78/1954 Ú. v.), o úplatcích za dodávku vody z veřejných vodovodů a vodáren a za odvádění odpadních vod veřejnými kanalizacemi, ve znění vyhlášky č. 74/1960 Sb.,
10. vyhláška č. 163/1954 Ú. l. (189/1954 Ú. v.), kterou se vydávají všeobecné předpisy o cenících maloobchodních cen zboží a o cenících služeb a výkonů,
11. vyhláška č. 138/1955 Ú. l. (Ú. v.), o úplatcích za práce STS při ochraně rostlin, ve znění vyhlášky č. 98/1958 Ú. l.,

12. vyhláška č. 168/1955 Ú. l. (Ú. v.), kterou se zavádějí jednotná provozní pravidla pro elektrárny a sítě,
13. vyhláška č. 231/1955 Ú. l. (Ú. v.), kterou se stanoví ceny pro prodej plynů soukromým odběratelům,
14. vyhláška č. 254/1955 Ú. l. (Ú. v.), kterou se vydávají podrobnější předpisy o úpravě pracovní doby k zabezpečení plynulé dopravy pracujících a zásobování elektřinou, plynem a teplem,
15. vyhláška č. 176/1957 Ú. l. (Ú. v.), o cenách chytané živé zvěře určené k dalšímu chovu,
16. vyhláška č. 42/1958 Ú. l. (Ú. v.), kterou se stanoví ceny topných plynů pro podniky, organizace a zařízení socialistického sektoru,
17. vyhláška č. 41/1959 Ú. l. (Ú. v.), o majetkových sankcích a náhradě škody pro opožděné uvedení dovezených strojů do provozu,
18. vyhláška č. 198/1959 Ú. l. (Ú. v.), kterou se vyhlašují úplaty za strojové zemědělské práce prováděné STS,
19. vyhláška č. 1/1960 Sb., kterou se upravují sazby za odběr jalové elektřiny,
20. vyhláška č. 86/1960 Sb., o řízení rozvoje oboru technických plynů,
21. § 2 a § 5 vyhlášky č. 73/1960 Sb., o náhradách za odběr povrchové vody,
22. vyhláška č. 89/1960 Sb., o tvorbě cen a prodeji ojetých osobních automobilů,
23. vyhláška č. 130/1960 Sb., o výměně starých poukázek na chléb za nové poukázky,
24. § 8 až 14 vyhlášky č. 3/1962 Sb., o řízení nákladní automobilové dopravy národními výbory,
25. pokyny ministerstva všeobecného strojírenství pro tvorbu cen ojetých jednostopých i dvoustopých osobních a užitkových motorových vozidel a autobusů — reg. v částce 1/1962 Sb. a v částce 17/1963 Sb.,
26. tarif pro přepravu a výkony zvířecími potahy, vydaný ministerstvem dopravy — reg. v částce 22/1963 Sb.,
27. zásady o uzavírání dohod o pracovní činnosti mezi socialistickými organizacemi a pracovníky schválené usnesením vlády ze dne 3. března 1965, uveřejněné pod č. 19/1965 Sb.

§ 2

Toto vládní nařízení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1967.

Lenárt v. r.

100

VLÁDNÍ NAŘÍZENÍ

ze dne 12. prosince 1966

o plánovém řízení národního hospodářství

Vláda Československé socialistické republiky podle § 9 zákona č. 83/1966 Sb., o čtvrtém pětiletém plánu rozvoje národního hospodářství Československé socialistické republiky, podle § 391 a 395 hospodářského zákoníku č. 109/1964 Sb., podle § 23 zákona č. 23/1963 Sb., o lidové kontrole a národohospodářské evidenci, podle § 17 a 20 zákona č. 8/1959 Sb., kterým se stanoví základní pravidla o státním rozpočtu a o hospodaření s rozpočtovými prostředky, podle zákona č. 53/1966 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, a podle § 2 zákonného opatření předsednictva Národního shromáždění č. 36/1966 Sb., kterým se zrušují některé právní předpisy, nařizuje:

Úvodní ustanovení

§ 1

Toto nařízení vymezuje pojetí a funkci plánu i ekonomických nástrojů, stanoví zásady jejich uplatňování a určuje pravomoc i odpovědnost jednotlivých orgánů hospodářského řízení a organizací při plánovém řízení národního hospodářství, jakož i zásady účasti pracujících.

§ 2

[¹] Plánovitý rozvoj národního hospodářství je zajišťován soustavou národohospodářských plánů, které vytvářejí a konkretizují hospodářskou politiku a jsou základem pro řízení národního hospodářství státem. Národohospodářské plány vyjadřují cíle, které si společnost pro dané období stanovila, a cesty i prostředky k jejich uskutečnění.

[²] Hlavními nástroji k zabezpečení cílů plánu jsou ekonomické nástroje, závazné úkoly a závazné limity. Tyto hlavní nástroje spolu s orientačními ukazateli plánu působí na utváření optimálních proporcí a na dosažení maximální efektivity v procesu zpracování plánu i v období jeho realizace.

[³] Úlohou ekonomických nástrojů je zejména vytvářet příznivé podmínky pro soulad podnikových a celospolečenských zájmů a pro dlouhodobý zájem podniků na optimálním rozvoji a vzbuzovat účinný ekonomický tlak na racionální rozhodování podniků, jiných organizací a výrobních hospodářských jednotek.

[⁴] Orgány hospodářského řízení jsou povinny uplatňovat nástroje plánovitého řízení tak, aby působily ve vzájemném souladu k uspokojování potřeb společnosti v množství, skladbě, technické a jakostní úrovni výrobků a služeb a k zabezpečování maximální efektivity a hospodárnosti. Přitom respektují potřeby obrany a bezpečnosti státu.

§ 3

[¹] Ustanoveními části první a šesté se řídí všechny orgány hospodářského řízení a všechny socialistické organizace.

[²] Ustanovení části druhé platí pro státní hospodářské organizace v průmyslu a stavebnictví, popř. pro další státní hospodářské organizace, které určí vláda.

[³] Ustanovení části třetí platí pro státní hospodářské organizace v působnosti ministerstva zemědělství a lesního hospodářství na úseku zemědělství, s výjimkou oborového ředitelství Zemědělských staveb, projektových organizací, vydavatelství a strojné početních stanic.

[⁴] Pro hospodaření ostatních státních organizací platí příslušná ustanovení části čtvrté.

[⁵] Část pátá platí pro hospodaření národních výborů a organizací jimi řízených.

[⁶] Způsob hospodaření organizace se řídí ustanoveními vztahujícími se na její hlavní činnost, pokud dále není stanoveno jinak. Pro rozsáhlejší ucelené vedlejší činnosti organizací (např. maloobchodní činnost výrobních organizací) může ministerstvo financí, jestliže je to nezbytné pro vytvoření rovnosti ekonomických podmínek, stanovit, že se tyto vedlejší činnosti řídí způsobem platným pro příslušná odvětví.*] Ve sporných případech určí ministerstvo financí, která ustanovení části druhé až páté se vztahují na příslušnou organizaci.

[⁷] Ustanovení § 40 odst. 1 písm. a) platí i pro účelové dotace na stavby výrobních družstev.

§ 4

[¹] Orgány hospodářského řízení se rozumějí ústřední orgány, slovenské národní orgány, oborová ředitelství a národní výbory.

*] Pokud jde o daň z obrátu, je zásada rovnosti ekonomických podmínek uplatněna ve zvláštních předpisech.

(4) Výrobní hospodářskou jednotkou se rozumí pro účely tohoto nařízení oborový podnik s přidruženými národními podniky a účelovými organizacemi, nebo trust podniků sestávající z oborového (generálního) ředitelství a podřízených národních podniků a účelových organizací. Oborový podnik bez přidružených národních podniků a účelových organizací se za výrobní hospodářskou jednotku považuje pouze z hlediska plánovacího stupně; vytváří pouze podnikové fondy a oborový fond technického rozvoje.

(5) Oborovým ředitelstvím se rozumí podle tohoto nařízení ředitelství výrobní hospodářské jednotky.

(6) Podnikem ve smyslu části druhé až páté se rozumí oborový podnik bez přidružených národních podniků a účelových organizací, hospodářská organizace podřízená oborovému ředitelství nebo národnímu výboru, národní podnik nebo účelová organizace přidružená k oborovému podniku, jakož i hospodářská organizace přímo řízená ústředním orgánem. Ustanovení o podnicích se obdobně vztahují na oborová ředitelství, pokud jde o jejich vlastní činnost.

(7) Krajské národní výbory plní vůči hospodářství řízenému národními výbory všech stupňů na území kraje funkci obdobnou funkci ústředního orgánu. Národní výbory všech stupňů vůči podnikům jimi přímo řízeným plní obdobné funkce jako oborová ředitelství (dále jen „řídící národní výbory“).

(8) Orgány Slovenské národní rady vystupují ve vztahu k hospodářství řízenému národními výbory na Slovensku v rozsahu zmocnění určeného vládou. Vůči hospodářství řízenému ústředně vystupují jako národní článek celostátního hospodářského a politického řízení a zúčastňují se na přípravě a zajišťování státního plánu rozvoje národního hospodářství. Ve vztahu k organizacím, které přímo řídí, plní funkci ústředního orgánu.

ČÁST PRVNÍ

SOUSTAVA NÁRODOHOSPODÁŘSKÝCH PLÁNŮ

§ 5

(1) Soustavu národohospodářských plánů tvoří státní plán rozvoje národního hospodářství, který je základem této soustavy, státní rozpočet, úvěrový plán, pokladní plán, devizový plán a hospodářské plány národních výborů, výrobních hospodářských jednotek a státních i ostatních socialistických organizací.

(2) Plány obsahující úkoly rozvoje hospodářství a kultury na Slovensku jsou součástí státního plánu rozvoje národního hospodářství.

(3) Součástí státního plánu rozvoje národního hospodářství jsou plán rozvoje vědy a techniky, plány obsahující úkoly rozvoje oblastí a plán vývoje úrovně cen.

(4) Zvláštní částí státního plánu rozvoje národního hospodářství se stanoví úkoly k zabezpečení obrany a bezpečnosti státu a na úseku uranového průmyslu.

§ 6

Základem pro vypracování dlouhodobých plánů (zpravidla pětiletých) jsou technickoekonomické koncepce a studie a dlouhodobý výhled, obsahující výhledové cíle a směry rozvoje národního hospodářství zpravidla na období patnácti až dvaceti let; jsou východiskem pro určení obsahu dlouhodobých plánů zejména v těch ekonomických činnostech a procesech, jejichž realizace přesahuje období pěti let, a vytyčují strukturální a kvalitativní změny v rozvoji národního hospodářství.

§ 7

(1) Dlouhodobý státní plán rozvoje národního hospodářství je komplexním národohospodářským plánem, který vytyčuje koncepci rozvoje národního hospodářství a jeho proporce, způsob uskutečňování strukturálních a kvalitativních změn a koncepci rozvoje mezinárodní dělby práce, přípravu kvalifikovaných kadrů, rozvoje životní úrovně a společenské spotřeby. Stanoví závazné úkoly, rozděluje nejdůležitější prostředky k dosažení cílů dlouhodobého plánu a určuje program hospodářské politiky, která tvoří rámec pro používání ekonomických nástrojů.

(2) Dlouhodobé hospodářské plány národních výborů, výrobních hospodářských jednotek a socialistických organizací jsou rovněž komplexními plány, které vytyčují koncepci rozvoje příslušného oboru, hospodářského celku nebo organizace. Vycházejí z dlouhodobého státního plánu rozvoje národního hospodářství a zabezpečují jej.

§ 8

Prováděcí plány zabezpečují a zpřesňují úkoly dlouhodobého plánu podle podmínek vytvořených při jeho plnění. Funkci prováděcího plánu místního národního výboru může plnit jeho rozpočet.

§ 9

(1) Pro vypracování dlouhodobého plánu se vytyčují směrné úkoly, směrné limity (vyjádřené zpravidla souhrnnými údaji) a orientační ukazatele a stanoví dlouhodobé ekonomické nástroje.

(2) Národohospodářské plány se vypracovávají v soustavě podkladových údajů podle metodických pokynů Státní plánovací komise a ministerstva financí.

(3) Na návrh vlády projedná dlouhodobý státní plán rozvoje národního hospodářství Národní shromáždění a schválí jej formou zákona (§ 4 zákona č. 183/1964 Sb.).

Závazné úkoly, závazné limity a orientační ukazatele

§ 10

(¹) Závaznými úkoly se stanoví:

- a) státní úkoly badatelského výzkumu, výzkumných a vývojových prací a státní úkoly v geologickém průzkumu,
- b) státní úkoly investiční výstavby včetně projektové dokumentace,*)
- c) základní úkoly rozvoje hospodářství na Slovensku a v oblastech,
- d) úkoly k zabezpečení obrany a bezpečnosti státu.

(²) Závaznými limity** se stanoví:

- a) účelové dotace, subvence, intervence a příspěvky ze státního rozpočtu,
- b) souhrnný finanční vztah rozpočtů národních výborů k ústřednímu rozpočtu (k rozpočtu národního výboru vyššího stupně).

(³) V nezbytném rozsahu se mohou dále stanovit, nelze-li účelu sledovaného plánem dosáhnout jiným způsobem:

- a) jako závazné úkoly
 - úkoly dodávek ve hmotných jednotkách,
 - úkoly ve výchově kádrů a v náboru dorostu,
 - úkoly v rozmístění absolventů středních a vysokých škol,
 - úkoly v náboru pracovníků pro jiné kraje;
- b) jako závazné limity

- limity odběru jmenovitě určených výrobků pro některé odběratele,
- těžba surového dřeva, popř. dodávky jehličnatého užitkového dřeva,
- limity v investiční výstavbě za organizace, které se neřídí ustanoveními § 26 a 44,
- limity mzdových fondů ústředně řízených rozpočtových organizací.

(⁴) Pro ústředně řízené státní organizace podle § 68 a 69 se mohou stanovit další závazné úkoly a závazné limity, zejména:

- a) organizacím podle § 68 výše odvodu ze zisku, odvodu z odpisů základních prostředků, popř. dalších odvodů,
- b) organizacím podle § 69 limit investic, limit celkového mzdového fondu, výše odvodu z odpisů základních prostředků (pokud jsou investice hrazeny ze státního rozpočtu nebo odpisy přesahují limit investic), popř. dalších odvodů.

(⁵) V oblasti vztahů k zahraničnímu obchodu se dále po přechodnou dobu stanoví závazné úkoly, závazné limity, popř. saldo objemu dodávek pro vývoz a z dovozu nebo jejich poměr.

(⁶) Pro organizace, které provádějí odvod ze zisku, může se stanovit jako závazný limit základní mzdový fond.

(⁷) Vláda stanoví celostátní rozsah investiční výstavby, jímž se řídí poskytování dotací ze státního rozpočtu a úvěrová politika Státní banky Československé s přihlédnutím k rozsahu použití volných zdrojů podniků. Zároveň vláda stanoví orientačně rozsah investiční výstavby za Slovensko s cílem napomáhat účelnému rozmístování investic při dodržení stejné ekonomické efektivity na celém území státu. V souvislosti s tím stanoví vláda také orientační objemy investičních úvěrů za ČSSR celkem, a kromě toho zvlášť za Slovensko a v souladu se zásadami úvěrové politiky a výběrového řízení je v průběhu realizace upřesňuje.

(⁸) Závazky přijaté při jednáních o mezistátních hospodářských vztazích jsou závazné pro příslušné hospodářské orgány, jež jsou povinny zajistit jejich vnitrostátní plnění. Závazky spočívající v povinnosti dodat nebo odebrat určité zboží musí být s odběrateli, dodavateli nebo jejich nadřízenými orgány dohodnuty. Případný nesoulad mezi ekonomickými zájmy hospodářské organizace a hospodářskými důsledky vyplývajícími z plnění mezistátních závazků se řeší obdobně podle § 14 odst. 2.

§ 11

(¹) Závazné úkoly a závazné limity stanoví vláda v nezbytném rozsahu ve státním plánu rozvoje národního hospodářství a ve státním rozpočtu.

(²) Závazné úkoly a závazné limity stanovené vládou rozepíše orgány hospodářského řízení až na organizace. Rozpisem nesmí být závazné úkoly zvýšeny ani sníženy, závazné limity nesmí být zvýšeny. Závazný úkol vývozu může však být při rozpisu zvýšen, saldo mezi dodávkami pro vývoz a z dovozu nebo jejich poměr zlepšeny. Je-li stanoveno saldo mezi dodávkami pro vývoz a z dovozu nebo jejich poměr, může orgán hospodářského řízení rozepsat organizacím buď saldo (poměr) nebo závazný úkol vývozu a limity dovozu.

(³) Ústřední orgány a krajské národní výbory nesmějí rozšířit okruh závazných limitů stanovených vládou ve státním plánu (státním rozpočtu). Okruh závazných úkolů mohou rozšířit jen úložením mimořádného závazného úkolu (§ 14 odst. 2).

(⁴) Oborové ředitelství může zároveň s rozpisem závazných úkolů a závazných limitů státního plánu a státního rozpočtu rozšířit okruh závazných úkolů a závazných limitů jen za podmínek stanovených ve statutu výrobní hospodářské jednotky, v ostatních případech jen úložením mimořádného závazného úkolu (§ 14 odst. 2).

* Na tyto úkoly se vztahuje ustanovení § 8 odst. 1 písm. c) vyhlášky hlavního arbitra ČSSR č. 139/1965 Jb.

** Závazné limity se stanoví jako maximální, tj. horní hranice.

[5] Řídící národní výbor může rozšířit okruh závazných úkolů jen uložením mimořádného závazného úkolu (§ 14 odst. 2). Uložením mimořádného závazného úkolu není opatření vydané podle zvláštních předpisů národním výborem jako orgánem státní správy.

[6] Závazné úkoly a závazné limity stanovené státním plánem a státním rozpočtem může měnit jen vláda a orgány hospodářského řízení jí zmocněné.

[7] Orgány hospodářského řízení mohou provést ve vlastní pravomoci změny rozpisu jen v rámci jím stanovených závazných úkolů a závazných limitů.

[8] Na dodávky v rozsahu závazných úkolů podle § 10 odst. 3 písm. a) jsou organizace povinny za podmínek stanovených v hospodářském zákoníku č. 109/1964 Sb. uzavřít hospodářskou smlouvu. Závazné úkoly stanovené podle § 10 odst. 3 v peněžních jednotkách naplňují organizace smlouvami o přípravě dodávek.

§ 12

[1] Nesplní-li organizace závazný úkol — s výjimkou úkolů, na které se vztahuje ustanovení § 11 odst. 3 — nebo překročí-li závazný limit, je nadřízený orgán povinen uložit jí dodatkový odvod ve výši částky, kterou tím neoprávněně získala nebo uspořila.

[2] Organizacím provádějícím zahraniční obchod a dodavatelským organizacím může být, nesplní-li závazně stanovený objem dodávek pro vývoz, saldo mezi dodávkami pro vývoz a z dovozu nebo jejich poměr, uložen dodatkový odvod podle zvláštních předpisů.

[3] Zvláštní předpisy stanoví případy, ve kterých je organizace povinna uhradit též škodu způsobenou státnímu rozpočtu nesplněním závazného úkolu.

[4] Odčerpá-li částky podle odstavce 1 oborové ředitelství (řídící národní výbor), převede je do svých centralizovaných zdrojů. Příslušný ústřední orgán (národní výbor vyššího stupně) převede do své finanční rezervy (popř. do fondu rezerv a rozvoje) částky, které oborové ředitelství (řídící národní výbor) neodčerpalo, nebo které má platit přímo oborové ředitelství (řídící národní výbor).

[5] Nerozepíše-li orgán hospodářského řízení závazný úkol nebo závazný limit a povinnosti uložené tímto závazným úkolem nebo závazným limitem nebyly splněny, odčerpá ministerstvo financí z prostředků orgánu hospodářského řízení částku tím neoprávněně získanou nebo uspořenou.

§ 13

[1] Orientační ukazatele nemají charakter závazných úkolů ani závazných limitů; slouží k in-

formaci orgánů hospodářského řízení a organizací o potřebách a zdrojích společnosti. Potřebný okruh orientačních ukazatelů sdělí orgán hospodářského řízení podřízeným orgánům a organizacím.

[2] Orgány hospodářského řízení analyzují odchylky skutečného hospodářského vývoje od orientačních ukazatelů, a na základě toho činí závěry pro operativní používání ekonomických nástrojů a pro opatření v oblasti využití rezerv, dovozu, investic apod. Jestliže by odchylky skutečného vývoje od proporcí státního plánu, vyjádřených orientačními ukazateli, ohrožily podstatné splnění základních cílů státního plánu a státního rozpočtu, uloží vláda další závazné limity, popř. uloží ústředním orgánům (krajským národním výborům), aby zajišťovaly proporce státního plánu a státního rozpočtu, mimořádnými závaznými úkoly (§ 11 odst. 3) v případech, kdy použití ekonomických nástrojů by bylo neúčinné.

§ 14

[1] Orgán hospodářského řízení, který ukládá závazný úkol nebo navrhuje jeho uložení, je povinen zjistit, zda stanovením závazného úkolu nedojde k zhoršení hospodářského výsledku v takovém rozsahu, že by byl ohrožen žádoucí vývoj mezd nebo podstatně zhoršeny podmínky financování investiční výstavby. V takovém případě je povinen zajistit úměrné ekonomické vyrovnání nepříznivých hospodářských důsledků nebo navrhnout potřebné změny ekonomických nástrojů.

[2] Jestliže orgán hospodářského řízení uloží mimořádný závazný úkol, je povinen hradit škodu, která vznikne v důsledku jeho uložení.

[3] Organizace se může domáhat náhrady podle odstavce 2 jen, jestliže ohlásí a prokáže nadřízenému orgánu ve lhůtě jím stanovené rozsah nepříznivých hospodářských důsledků.

[4] Ustanovení odstavců 1 až 3 se použije i v případech, kdy se v průběhu realizace státního plánu stanoví změna závazných úkolů.

§ 15

Plán rozvoje národního hospodářství na Slovensku

[1] Plán rozvoje hospodářství a kultury na Slovensku tvoří organickou součást národohospodářských plánů. Vyjadřuje souhrnné proporce rozvoje Slovenska zajišťující zvyšování efektivnosti jednotné ekonomiky ČSSR a účast Slovenska na tvorbě a užití celospolečenských zdrojů.

[2] Plán rozvoje hospodářství a kultury na Slovensku vypracovávají orgány hospodářského řízení a Slovenská národní rada ve všech etapách tvorby plánu. Orgány hospodářského řízení projednávají se Slovenskou plánovací komisí zásadní otázky rozvoje jimi řízených oborů na Slovensku. Přitom

v návrzích plánů se vyjadřují zejména tyto základní údaje za Slovensko:

- a) souhrnné vztahy v tvorbě a užití národního důchodu a údaje státního rozpočtu,
- b) celkový objem investic a limity v investiční výstavbě za organizace, které se neřídí ustanoveními § 25 a 44 (§ 10 odst. 3 písm. b)),
- c) státní úkoly investiční výstavby,
- d) objem prostředků státního rozpočtu určených na dotace a intervenční politiku včetně rezerv Slovenské národní rady na zajištění stability a vyrovnání mimořádných potřeb,
- e) hlavní údaje v rozvoji materiálové, vědecko-výzkumné a vývojové základny,
- f) údaje rozvoje zaměstnanosti ve výchově odborných kadrů a odborných pracovníků,
- g) základní cíle vývoje osobní a společenské spotřeby.

(³) Rozhodující úkoly z hlediska rozvoje hospodářství na Slovensku stanoví vláda jako závazné (§ 10), a to:

- a) orgánům hospodářského řízení v rámci jejich celkových závazných úkolů,
- b) Slovenské národní radě za hospodářství, které přímo řídí.

§ 18

Oblastní plány

(¹) K zajištění proporcionality rozvoje hospodářství na svém území vypracovávají krajské národní výbory návrhy plánů rozvoje oblastí (§ 5 odst. 3).

(²) Orgány hospodářského řízení a jim podřízené organizace jsou povinny předkládat krajským národním výborům dohodnuté podklady pro vypracování návrhů plánů rozvoje oblastí, zejména návrhy svých plánů v oblastním členění, a to v rozsahu stanoveném metodickými pokyny Státní plánovací komise a ministerstva financí. S krajskými národními výbory jsou povinny též projednávat své rozvojové úkoly, vztahující se k celkovému rozvoji hospodářství na území jednotlivých krajů; protokoly o těchto jednáních jsou podkladem pro vypracování jejich plánů. Tato povinnost se netýká ministerstva národní obrany. Jeho vztah ke krajským národním výborům je upraven zvláštními předpisy.

(³) Krajské národní výbory poskytují orgánům hospodářského řízení a jim podřízeným organizacím podklady a údaje potřebné pro jejich činnost z hlediska hospodářského rozvoje oblastí, zejména údaje o zdrojích pracovních sil, bytové výstavbě, vodohospodářských podmínkách a výstavbě zařízení na úseku hospodářství řízeného národními výbory.

ČÁST DRUHÁ

EKONOMICKÉ NÁSTROJE V PRŮMYSLU A STAVEBNICTVÍ

Hlava 1

Ekonomické nástroje, hrubý důchod a zisk

§ 17

Orgány hospodářského řízení jsou povinny používat ekonomických nástrojů tak, aby v podnicích vytvářely hmotný zájem zdokonalovat a rozšiřovat výrobu, pružně ji přizpůsobovat potřebám společnosti a zvyšovat produktivitu práce, opírající se o soustavné využívání nové techniky.

§ 18

(¹) Dlouhodobými ekonomickými nástroji jsou:

- a) odvod z hrubého důchodu nebo odvod ze zisku (§ 23),
- b) odvod ze základních prostředků (§ 24),
- c) odvod ze zásob (§ 24),
- d) stabilizační odvod (§ 25),
- e) odvod z odpisů základních prostředků (§ 26).

(²) Dlouhodobé ekonomické nástroje se stanoví před vypracováním návrhu plánu.

§ 19

Operativními ekonomickými nástroji jsou zejména:

- ceny, cenové přírázky a srážky, dotace a daň z obratu,
- mzdové tarify, mzdové formy, normy spotřeby práce a jiné nástroje mzdových soustav,
- dodatkové odvody a slevy z odvodů,
- příspěvky,
- stanovení přidělů do jednotlivých fondů,
- účelové dotace,
- provozní a investiční úvěry,
- vnitřní devizové úvěry,
- úroky,
- nástroje zajišťování oblastní proporcionality,
- nástroje hmotné zainteresovanosti na zvyšování efektivnosti zahraničního obchodu a na tvorbě a úsporách devizových prostředků,
- odvody k odčerpání neoprávněně získaných prostředků,
- penále, pokuty, náhrady škod a jiné postihy.

§ 20

Hrubý důchod

(¹) Hrubý důchod organizace tvoří tržby z výrobních činností, předání výrobků, prací a služeb, aktivování investic, aktivování materiálu, tržby z nevýrobních činností, ostatní výnosy, jakož i ce-

nové přírůžky (srůžky) a dotace zvyšující tržby po odečtení:

- a) nákupní ceny prodaných zásob, daně z obrátu, tržby z prodaných základních prostředků, přídelů do rizikového fondu podniků (v případech, kdy se rizikový fond tvoří z tržeb) a ostatních položek zkracujících tržby a výnosy,
- b) materiálních nákladů (spotřeba materiálu, výkony výrobní povahy, odpisy základních prostředků včetně zůstatkové ceny při jejich vyřazení a odpisy z předmětů postupné spotřeby),
- c) nákladů na služby a výdajů nevýrobní povahy (včetně příspěvků oborovému ředitelství na úhradu nákladů vlastní činnosti oborového ředitelství).

(2) Pokud vláda nestanoví jinak, připočítává se k hrubému důchodu přírůstek, popř. odečítá se úbytek stavu nedokončených výrobků, zásob polotovarů vlastní výroby, výrobků a zvířat a změny zůstatků časového rozlišení výnosů a materiálních nákladů.

(3) Podrobnou náplň jednotlivých složek tvorby hrubého důchodu podle odstavců 1 a 2 stanoví předpisy o účetnictví.*)

(4) Za dotace zvyšující tržby se považují dotace k cenám a intervence k prodejním cenám. Dotace, intervence a příspěvky poskytnuté na základě faktur jsou součástí tržeb. Oborové ředitelství zahrnuje do ostatních výnosů též příspěvky od podniků na úhradu nákladů své činnosti.

§ 21

Zisk

Zisk organizace tvoří hrubý důchod vypočtený podle § 20 po odečtení mzdových nákladů.

Hiava 2

Použití hrubého důchodu nebo zisku a odpisů v podnicích

§ 22

Použití hrubého důchodu nebo zisku

(1) Hrubého důchodu nebo zisku je podnik povinen použít nejprve ke splnění svých povinností, a to

- a) především k odvodům do státního rozpočtu nebo do rozpočtu národního výboru,
- b) k úhradě pojistného,**) poplatků, úroků bank, škod a obdobných závazků, jakož i pokut, penále a jiných sankcí,

c) k úhradě závazků vyplývajících z úvěrů na mzdy,

d) k odvodům oborovému ředitelství.

(2) Po provedení úhrad podle odstavce 1 používá podnik hrubého důchodu nebo zisku zejména k tvorbě a k doplňování

- a) rezervního fondu,
- b) fondu kulturních a sociálních potřeb,
- c) fondu výstavby,
- d) dalších účelových fondů,
- e) fondu pracujících (u podniků, které provádějí odvod z hrubého důchodu) nebo fondu odměn (u podniků, které provádějí odvod ze zisku).

Odvozy podniků

§ 23

Odvod z hrubého důchodu nebo ze zisku

(1) Základem pro výpočet odvodu z hrubého důchodu podle § 5 zákona č. 83/1966 Sb., o čtvrtém pětiletém plánu rozvoje národního hospodářství Československé socialistické republiky (dále jen „zákon“)***) je hrubý důchod (§ 20) snížený o odvody ze základních prostředků a ze zásob, o odvod zemědělské daně, o úroky z úvěrů a půjček do výše základní úrokové sazby s výjimkou úroků z úvěrů na mzdy, o placené pojistné,**) o odvody oborovému ředitelství do fondu technického rozvoje, geologických prací a škod a náhrad a o odvod za odnětí zemědělské půdy podle § 28 odst. 2. Náhrada ztráty závodního stravování se započítává způsobem, který stanoví ministerstvo financí v dohodě s ministerstvem vnitřního obchodu a Ústřední radou odborů.

(2) V případech, kdy ústřední orgán podle § 5 odst. 2 zákona rozhodne, že podnik bude provádět odvod ze zisku, je základem pro výpočet odvodu:

- a) zisk (§ 21) snížený o přídele ze zisku do fondu odměn do stanovené minimální výše fondu a o odvody ze základních prostředků a ze zásob, o odvod zemědělské daně, o úroky z úvěrů a půjček do výše základní úrokové sazby, o placené pojistné,+) o odvody oborovému ředitelství do fondu technického rozvoje, geologických prací a škod a náhrad a o odvod za odnětí zemědělské půdy podle § 28 odst. 2; náhrada ztráty závodního stravování se započítává způsobem, který stanoví ministerstvo financí v dohodě s ministerstvem vnitřního obchodu a Ústřední radou odborů;
- b) objem veškerých výplat z fondu pracujících.++)

*) Jednotná účtová osnova v národním hospodářství (Věstník ÚKLKS, částka 13—14 1966).

**) Netýká se pojistného nemocenského pojištění.

***) V průmyslu a stavebnictví činí sazba odvodu z hrubého důchodu 18 %; odvod ze zisku tvoří 32 % ze zisku a 15 % vypočtených z objemu veškerých výplat z fondu pracujících.

+) Netýká se pojistného nemocenského pojištění.

++) Fond pracujících podniků, které provádějí odvod ze zisku, zahrnuje základní mzdový fond a fond odměn.

[3] Odvody z hrubého důchodu nebo ze zisku provádějí podniky zálohové měsíčně z hrubého důchodu nebo zisku dosaženého od počátku roku do konce předcházejícího měsíce po odečtení odvodů za předchozí měsíce, s výjimkou zálohy za leden; součástí odvodu ze zisku je též odvod vypočtený z úhrnu veškerých výplat z fondu pracujících, provedených od počátku roku do konce předcházejícího měsíce. V měsíci lednu odvede podnik zálohu ve výši odvodu z hrubého důchodu nebo ze zisku za leden minulého roku. Tyto zálohy se zúčtují podle ustanovení § 29.

[4] Odvody z hrubého důchodu nebo ze zisku snížené o podíly národním výborům (odstavec 5) platí podniky do státního rozpočtu.

[5] Národní výbory se podílejí na odvodech ústředně řízených podniků. Podrobnosti stanoví vláda.

[6] Dodatkové odvody a dotace za účelem nezbytného přerozdělení prostředků upravuje § 39.

[7] Součástí odvodu z hrubého důchodu nebo ze zisku je pojistné nemocenského pojištění.

§ 24

Odvody ze základních prostředků a ze zásob

[1] Odvody ze základních prostředků podle § 8 zákona*) provádí podnik ze zůstatkové ceny základních prostředků (včetně základních prostředků v rezervě), z ceny užívaných investic a z nedokončených investic, jejichž výstavba byla uložena jako státní úkol, které nebyly ve stanovené lhůtě ukončeny (§ 10 odst. 1 písm. b)).

[2] Podniky nejsou povinny provádět odvod:

- a) ze základních prostředků sloužících jako samostatná zařízení**) výlučně bytovým, zdravotnickým, rehabilitačním, výchovným, kulturním a tělovýchovným účelům, pro rekreaci vlastních zaměstnanců (včetně pionýrské rekreace ROH) a pro závodní stravování a ubytování,
- b) ze samostatných základních prostředků sloužících výlučně ke zlepšení čistoty vody a ovzduší, k zajištění bezpečnosti a k ochraně zdraví pracujících,
- c) ze základních prostředků sloužících výlučně pro účely civilní obrany a zvláštní úkoly,

d) ze základních prostředků v konzervaci,

e) z pozemků,

f) z části ceny základních prostředků, která byla v roce 1966 (u experimentujících podniků i v roce 1965) uhrazena do výše přídelu z hrubého důchodu nebo ze zisku, popř. z investičního úvěru, který byl do konce roku 1966 z těchto zdrojů splacen, a to do konce roku 1970,

g) ze silničních komunikací s veřejným provozem,

h) ze základních prostředků pronajatých a použitých pro účely uvedené v písmenech a) až c).

[3] O slevách z odvodu ze základních prostředků poskytovaných k zajištění oblastní proporcionality platí § 40 odst. 1 písm. b).

[4] Odvod ze zásob podle § 7 zákona provádí podnik ze všech zásob včetně zůstatkové ceny předmětů postupné spotřeby v používání a z nákladů příštích období.

[5] Odvod ze základních prostředků a odvod ze zásob provádí podnik měsíčně do státního rozpočtu ve výši jedné dvanáctiny procentní sazby stanovené pro roční odvod podle stavu k poslednímu dni předcházejícího měsíce.

§ 25

Stabilizační odvod

[1] Stabilizační odvod podle § 8 odst. 1 a 2 zákona***) platí do státního rozpočtu podniky, které provádějí odvod z hrubého důchodu nebo odvod ze zisku.

[2] Průměrná roční mzda podle § 8 odst. 1 zákona se odvozuje z počtu pracovníků a z objemu tvorby mzdových prostředků (bez plánovaných ostatních osobních výdajů) vyplývajících z plánu podniku upraveného na základě rozpisu státního plánu a státního rozpočtu na rok 1966 k 31. prosinci 1965.+) Průměrnou roční mzdu ověří a podnik potvrdí přímo nadřízený orgán v dohodě s bankou.

[3] Objemem vyplacených mezd podle § 8 odst. 1 a 2 zákona se rozumí úhrn všech prostředků

*) Sazba činí 8 %.

**) Tj. evidovaná v účetnictví jako samostatné inventární předměty.

***) § 8 odst. 1 a 2 zákona zní:

[1] Stabilizační odvod se stanoví hospodářským organizacím ve výši 30 % z té částky objemu vyplacených mezd, která převyšuje součin 90 % průměrné roční mzdy plánované podniky v roce 1966, a počtu pracovníků v roce, za který se provádí výpočet odvodu.

[2] Odvod podle odstavce 1 se zvyšuje za každé 1 % ročního přírůstku počtu pracovníků o 1 % objemu vyplacených mezd. Vláda stanoví případy, na něž se toto zvýšení nevztahuje nebo kde se zmiňuje. Odvod se snižuje za každé 1 % ročního úbytku počtu pracovníků o 0,3 % objemu vyplacených mezd.

+) Úprava podnikových plánů uložená usnesením vlády č. 587/1965 o státním plánu rozvoje národního hospodářství Československé socialistické republiky na rok 1966 [část VI. odst. 1 písm. b)].

skutečně vyplacených podnikem v běžném roce z fondu pracujících bez ostatních osobních výdajů.

(4) Ročním přírůstkem (úbytkem) počtu pracovníků podle § 8 odst. 2 zákona se rozumí rozdíl mezi skutečným průměrným počtem pracovníků v běžném a předcházejícím roce*).

(5) Ze zvýšení (snížení) stabilizačního odvodu podle § 3 odst. 2 zákona se stanoví tyto odchylky:

- a) pro určení ročního přírůstku (úbytku) počtu pracovníků podniku se nezapočítává přírůstek (úbytek) počtu pracovníků v oblastech stanovených vládou a přírůstek (úbytek) počtu pracovníků se změněnou pracovní schopností;
- b) ve stavební výrobě prováděné v místech soustředěné investiční výstavby a v úzkoprofilových oborech výroby stavebních hmot činí zvýšení stabilizačního odvodu 0,3 % objemu vyplacených mezd za každé 1 % ročního přírůstku počtu pracovníků;
- c) v okresech s mimořádně nízkou intenzitou zaměstnanosti obyvatelstva stanovených vládou činí zvýšení stabilizačního odvodu 0,5 % objemu vyplacených mezd za každé 1 % ročního přírůstku počtu pracovníků.

(6) Zvýšení stabilizačního odvodu podle § 8 odst. 2 zákona činí nejvýše 4 % a v případech, na které se vztahuje ustanovení odstavce 5 písm. b) a c) nejvýše 2 % objemu vyplacených mezd. Vláda může na návrh ministerstva financí (na Slovensku pověřenectva Slovenské národní rady pro finance) projednaný s ústředním orgánem nadřazeným podniku zvýšit stabilizační odvod nad toto omezení u podniků, které neúměrně zvyšují zaměstnanost na úkor efektivnosti hospodaření nebo jinak v rozporu se společenským zájmem.

(7) Podmínky stabilizačního odvodu pro nové budované velké podniky a velké závody stanoví vláda individuálně při schvalování projektového (investičního) úkolu na návrh příslušného ústředního orgánu s přihlédnutím k ekonomické efektivnosti nových kapacit, a to na dobu jejich uvádění do provozu.

(8) Orgán přímo nadřazený podniku může v dohodě s bankou upravit průměrnou roční mzdu podle odstavce 2, popřípadě základ pro výpočet přírůstku (úbytku) počtu pracovníků podle odstavce 4, v případech odůvodněných podstatnými organizačními změnami.

(9) Stabilizační odvod se platí měsíčně zálohově (§ 29 odst. 2) ve výši jedné dvanáctiny plánované částky ročního odvodu. Orgán přímo nadřazený podniku může v dohodě s ministerstvem financí (na Slovensku s pověřenectvem Slovenské

národní rady pro finance) povolit změnu výše měsíčních záloh, zejména z důvodů sezónních výkyvů.

(10) Podmínky pro stanovení přírážek ke stabilizačnímu odvodu jsou uvedeny v § 41.

§ 26

Odvod z odpisů základních prostředků

(1) Podnik odvádí na zvláštní účet státu částku odpisů základních prostředků ve výši vypočtené ze základu (odstavec 2) 1,5 násobkem průměrné podnikové sazby odpisů v roce 1966, snížené o průměrnou sazbu odpisů připadající na generální opravy. Odvod se provádí v každém roce stejnou částkou, dokud celková částka odvedených odpisů nedosáhne základu.

(2) Základem pro stanovení ročního odvodu je zůstatková cena základních prostředků a objem nedokončené výstavby podle stavu k 31. prosinci 1966 (v cenách a podle metodiky na rok 1966). Tento základ může podnik snížit:

- a) o částku vynaloženou na investiční výstavbu v roce 1966 (u schválených experimentů i v roce 1965) do výše přídelu z hrubého důchodu nebo ze zisku a z investičního úvěru,
- b) o zůstatkovou cenu k 31. prosinci 1966 (v cenách a metodice roku 1966) základních prostředků, převedených k 1. lednu 1967 do zásob,
- c) o zůstatkovou cenu základních prostředků výlučně používaných pro CO a pro zvláštní úkoly a samostatných investic rozpočtového plánu,
- d) o zůstatkovou cenu základních prostředků v konzervaci, které se neodepisují; v případě zrušení konzervace po 1. lednu 1967 se zůstatková cena těchto základních prostředků připočte k základu pro stanovení ročního odvodu,
- e) o zůstatkovou cenu základních prostředků pořízených z prostředků Revolučního odborového hnutí, podnikového fondu pracujících nebo podnikového fondu bez ohledu na dobu pořízení a fondu kulturních a sociálních potřeb (do výše převodu z tohoto fondu do fondu obnovy, popř. oborové výstavby),
- f) o cenu pozemků, je-li v základu obsažena.

(3) Odvod z odpisů základních prostředků provádí podnik měsíčně ve výši jedné dvanáctiny ročního odvodu. Pokud odvod převyšuje tvorbu odpisů, může příslušný finanční orgán povolit podniku odklad placení části odvodu z odpisů na pozdější dobu.

(4) Při převodu základních prostředků zůstává předávajícímu podniku povinnost platit odvod z odpisů základních prostředků, pokud se s přijímací organizací nedohodne o převzetí této povinnosti.

* Způsob výpočtu průměrného počtu pracovníků a přepočet přírůstku (úbytku) počtu pracovníků s kratší pracovní dobou na osoby plně zaměstnané se provádí podle metodických pokynů Státní plánovací komise a ministerstva financí pro sestavení návrhu státního prováděcího plánu a státního rozpočtu a podle směrnic Ústřední komise lidové kontroly a statistiky.

§ 27

Dodatkové odvody a odvody oborovému ředitelství

(1) Podnikům mohou být uloženy pouze tyto dodatkové odvody:

- a) k odčerpání prostředků, které podnik získal porušením cenových předpisů; podrobnosti stanoví cenové předpisy,
- b) odvod ve formě přírážky k odvodu z hrubého důchodu nebo ze zisku (přírážky k pojistnému nemocenského pojištění) podle zvláštních předpisů*), není-li instalováno nebo řádně provozováno zařízení na ochranu pracovníků nebo nevyhovuje-li zařízení závodů předpisům o bezpečnosti práce nebo předpisům zdravotnickým,
- c) odvod oborovému ředitelství pro nezbytné přerozdělení prostředků podle § 39 odst. 2,
- d) odvody podle § 12,
- e) odvod uložený autorizovanými zkušebnami při nízké kvalitě výrobků při povinném hodnocení podle zvláštních předpisů.

(2) Podniky dále odvádějí oborovému ředitelství:

- a) příspěvky k úhradě nákladů činnosti oborového ředitelství,
- b) odvody do oborových fondů technického rozvoje, geologických prací a fondu škod a náhrad, pokud jsou tyto fondy zřízeny,
- c) odvody k vytvoření centralizovaných prostředků výrobní hospodářské jednotky,
- d) odvody částí odpisů podle § 30 písm. c).

(3) Výši příspěvku podle odstavce 2 písm. a) a výši odvodu podle odstavce 2 písm. b) a c) stanoví oborové ředitelství odděleně sazbami, které jsou jednotné pro všechny podřízené podniky, a to ze základu, podle pravidel a na dobu, které určí statut výrobní hospodářské jednotky.

(4) Odvody podle odstavce 1 písm. a), b) a e) se provádějí do státního rozpočtu, není-li stanoveno jinak.

§ 28

Odvod za odnětí zemědělské půdy zemědělské výroby

(1) Při trvalém odnětí zemědělské půdy zemědělské výrobě** se platí odvod z investičních prostředků do státního rozpočtu, a to ze stejných zdrojů, z kterých je financována příslušná stavba. Potřebné prostředky se zahrnují do jiných investic.

(2) Za dočasné odnětí zemědělské půdy zemědělské výrobě se odvádějí po dobu odnětí každoročně do státního rozpočtu částky ve výši roční hrubé produkce rostlinné výroby; odvod se platí z hrubého důchodu nebo ze zisku podniku.

*) Předpisy upravující přírážky k pojistnému nemocenského pojištění.

**) Zákon č. 53/1966 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu.

(3) Za dočasné odnětí zemědělské půdy zemědělské výrobě pro zařízení staveníště platí odvod investor z investičních prostředků.

(4) Odvod za odnětí zemědělské půdy zemědělské výrobě pro investiční výstavbu zvyšuje pořizovací cenu stavby.

§ 29

Způsob provádění odvodů

(1) Odvody do státního rozpočtu se platí na bankovní účty státního rozpočtu. Odvod z odpisů základních prostředků se platí na zvláštní účet státu, s výjimkou odpisů odváděných podle § 30 písm. c).

(2) Měsíční odvody (zálohy na odvody) se provádějí nejpozději třetího dne před koncem každého měsíce. Vypořádání těchto zálohových odvodů s celoroční povinností odvodu musí být provedeno tak, aby mohlo být zahrnuto ještě do ročního vyúčtování.

(3) Neprovede-li podnik, popř. oborové ředitelství, odvody podle odstavců 1 a 2 včas a v plné výši, zaplatí příjemci za každý den prodlení pokutu ve výši 1 ‰ z částky včas neodvedené. Z částek včas neodvedených oborovému ředitelství zaplatí podnik pokutu ve výši určené statutem výrobní hospodářské jednotky.

(4) Výjimky u sezónních odvětví může povolit ministerstvo financí

§ 30

Použití odpisů základních prostředků

Odpisů základních prostředků používají podniky:

- a) k odvodu z odpisů základních prostředků (§ 26),
- b) k přidělení do fondu výstavby (§ 33),
- c) k odvodu do centralizovaných zdrojů výrobní hospodářské jednotky v případech, kdy oborové ředitelství uloží odvod částí odpisů základních prostředků ze závodů určených k likvidaci, pokud náhradní kapacitu nebuduje odvádějící podnik.

Fondy podniků

§ 31

Rezervní fond

(1) Ke krytí výkyvů v hospodaření je podnik povinen vytvořit si rezervní fond, jehož minimální výši stanoví vláda.

(2) Pokud rezervní fond nedosahuje minimální výše, může být jeho prostředků použito jen na

doplnění fondu pracujících k zajištění výplaty mezd za individuální výsledky práce. Pouze částek, které převyšují minimální výši, může podnik použít i na ostatní účely.

[3] Použití rezervního fondu na účely, pro něž jsou zřízeny fondy podniků, se uskutečňuje převodem do těchto fondů.

[4] Pokud není zachována minimální výše rezervního fondu, nesmí podnik vyplácet podíly na hospodářských výsledcích.

§ 32

Rizikový fond

Se souhlasem nadřízeného ústředního orgánu mohou podniky vytvářet rizikový fond. Způsob tvorby a použití tohoto fondu stanoví ústřední orgán v dohodě s ministerstvem financí.

§ 33

Fond výstavby

[1] Pro financování investiční výstavby, její projektové přípravy a jiných investic je podnik povinen zřídit si fond výstavby.

[2] Fond výstavby se tvoří přídělem z odpisů základních prostředků, přídělem z hrubého důchodu nebo ze zisku a dále z příjmů (tržeb) z prodeje základních prostředků a investic a z jiných zdrojů podle zvláštních předpisů. Může být doplněn příděly od nadřízených orgánů (včetně účelových dotací ze státního rozpočtu), příspěvky od jiných podniků a orgánů a převodem z jiných fondů.

[3] Prostředků fondu výstavby se používá též na splátky investičních úvěrů a půjček a na příspěvky a půjčky jiným investorům.

§ 34

Fond kulturních a sociálních potřeb

[1] Fond kulturních a sociálních potřeb se tvoří přídělem z hrubého důchodu nebo ze zisku, s to minimálně ve výši stanovené vládou. Dohodou mezi vedením podniku a příslušným orgánem Revolučního odborového hnutí v kolektivní smlouvě může být tento příděl zvýšen; nesmí tím však být ohrožena úhrady jiných závazků a potřeb podniku.

[2] O použití prostředků fondu kulturních a sociálních potřeb platí zvláštní předpis.

[3] Fond kulturních a sociálních potřeb může být zvýšen převody prostředků z rezervního fondu a z fondu pracujících. Převody prostředků z fondu kulturních a sociálních potřeb do jiných fondů a na jiné účely musí schválit příslušný orgán Revolučního odborového hnutí; nejsou dovoleny převody do fondu pracujících a do rezervního fondu.

[4] Pokud podnik neprovede stanovený minimální příděl z hrubého důchodu (zisku) do fondu

kulturních a sociálních potřeb, nesmí vyplácet podíly na hospodářských výsledcích.

§ 35

Fond pracujících

[1] Zdrojem fondu pracujících v podnicích, které provádějí odvod z hrubého důchodu, je ta část hrubého důchodu, která zůstane podniku po úhradě jeho povinností a po tvorbě a doplnění ostatních fondů podle § 22.

[2] V rámci fondu pracujících se v podnicích, které provádějí odvod ze zisku (§ 23 odst. 2) vytváří fond odměn. Zdrojem fondu odměn je ta část zisku, která zůstane podniku po úhradě jeho povinností a po tvorbě a doplnění ostatních fondů podle § 22.

[3] Fond pracujících v podnicích, které provádějí odvod z hrubého důchodu, a fond odměn podniků provádějících odvod ze zisku může být doplněn odměnami ze socialistického soutěžení, příspěvky a účelovými dotacemi od nadřízených, popř. jiných k tomu zvlášť oprávněných orgánů, a převody z rezervního fondu. Převody z jiných fondů do fondu pracujících (fondu odměn) a převody mezi fondy pracujících podniků nejsou přípustné.

[4] Prostředků fondu pracujících se používá na výplatu všech odměn za práci, a to v peněžní i naturální formě. Přímé výplaty odměn za práci z jiných fondů a zdrojů nejsou přípustné.

[5] Z fondu pracujících podniků, provádějících odvod z hrubého důchodu, a z fondu odměn podniků, provádějících odvod ze zisku, je možné uvnitř podniku po dohodě s příslušným orgánem Revolučního odborového hnutí převádět prostředky

a) do rezervního fondu,

b) po dosažení minimální výše rezervního fondu (§ 31) do všech ostatních fondů.

[6] Použití fondu pracujících a postup v případě nesouladu mezi tvorbou prostředků na mzdy a jejich potřebou stanoví mzdové předpisy, popř. kolektivní smlouvy.

§ 36

Financování oběžných prostředků

[1] Oběžné prostředky podniků jsou kryty:

a) volnými prostředky provozní povahy (stálá pasiva, volné prostředky podnikových fondů, přechodně nerozdělený hrubý důchod nebo zisk a ostatní volné prostředky),

b) provozními úvěry.

[2] Odmítne-li banka úvěr, je podnik povinen financovat oběžné prostředky vyloučené z úvěrování z vlastních zdrojů, popř. z prostředků poskytnutých oborovým feditelstvím a z půjček od jiných podniků.

§ 37

Náklady na technický rozvoj

Náklady na výzkumné a vývojové práce a jiné výdaje na technický rozvoj pro potřeby podniku se zahrnují do výrobních nákladů podniku.

Hlava 3

Použití hrubého důchodu nebo zisku výrobní hospodářskou jednotkou

§ 38

Prostředky výrobní hospodářské jednotky

(1) Oborové ředitelství hospodář oddělené:

- a) s vlastními prostředky podnikového charakteru obdobně jako podniky; tyto prostředky vytváří jednak z tržeb a výnosů vlastních a přidružených činností, jednak z příspěvků podniků k úhradě nákladů činnosti,
- b) s prostředky pro dočasné přerozdělení podle § 39,
- c) s centralizovanými prostředky výrobní hospodářské jednotky, vytvářenými z odvodů podniků [§ 27 odst. 2 písm. b), c) a d)] a z dodatkových odvodů, které mu podniky odvádějí,
- d) s dalšími prostředky podle zvláštních předpisů.

(2) Oborové ředitelství vytváří z centralizovaných prostředků oborový fond technického rozvoje; může též vytvářet (doplňovat) další oborové účelové fondy. Nadřazený ústřední orgán může tvorbu určitého účelového oborového fondu uložit a stanovit pro něj způsob hospodaření.

(3) Oborové ředitelství, v jehož působnosti se těží nerostné suroviny, může vytvářet z centralizovaných prostředků, popř. z přidělu od nadřazeného orgánu, fond geologických prací. Tento fond slouží pro financování předběžného a podrobného geologického průzkumu ložisek včetně převodů prozkoumaných zásob do vyšších kategorií nebo jejich přehodnocení. Prostředky tohoto fondu nelze převádět do jiných fondů a na jiné účely. Pravidla pro tvorbu fondu geologických prací a pro jeho použití stanoví Státní plánovací komise v dohodě s příslušnými ústředními orgány.

(4) S ostatními centralizovanými prostředky hospodář oborové ředitelství podle svého rozhodnutí. Nesmí však použít centralizovaných prostředků ke krytí své podnikové činnosti a k přerozdělení podle § 39.

§ 39

Přerozdělení prostředků

(1) Zaostávajícím podnikům mohou ostatní podniky výrobní hospodářské jednotky poskytovat přechodnou výpomoc formou půjček. Tyto výpomoci může též organizovat oborové ředitelství z prostředků, které si samo opatří půjčkami od podřízených podniků.

(2) Dodatkový odvod podle § 5 odst. 4 zákona může oborové ředitelství stanovit podniku nejpozději při projednání návrhu plánu podniku na rok 1967, a to dlouhodobě a v absolutní výši. Prostředků takto získaných může oborové ředitelství použít pouze k poskytování mimořádných dotací podnikům.

(3) Mimořádná dotace může být poskytnuta jen podniku, který o ni požádá a navrhne opatření a lhůty k postupné likvidaci své finanční závislosti na dotacích. Program celkové likvidace včetně pravidel a podmínek dodatkových odvodů a mimořádných dotací stanoví oborové ředitelství po projednání se zúčastněnými podniky.

(4) Jestliže podnik, kterému je poskytována mimořádná dotace, nedodrží stanovená pravidla a opatření, může mu oborové ředitelství dotaci snížit nebo odejmout.

(5) Podniky provádějící dodatkové odvody musí mít i po přerozdělení prostředků hrubý důchod nebo zisk (po odpočtu dodatkových odvodů podle odstavce 2) připadající na pracovníka vyšší, než kterýkoliv příjemce mimořádných dotací po započtení těchto dotací. Pokud bude tato podmínka přerozdělení lépe zajištěna, může nadřazený ústřední orgán stanovit jiný ukazatel, z něhož se bude vycházet.

(6) Opatření a lhůty postupu likvidace finanční závislosti podle odstavce 3 se zahrnují do kolektivní smlouvy.

(7) Ústřední orgán může se souhlasem vlády provádět přerozdělení prostředků mezi výrobními hospodářskými jednotkami v případech, kdy je to odůvodněno povolenými odchylkami v úrovni rentability při generalní úpravě velkoobchodních cen, nebo jestliže jsou ústřednímu orgánu podřízeny výrobní hospodářské jednotky se stejným výrobním programem a s různou rentabilitou. Ustanovení odstavců 1 až 6 platí zde obdobně.

(8) Ústřední orgán může provádět přerozdělení prostředků obdobně podle odstavců 1 až 6 u přímo podřízených podniků, s výjimkou podniků oborových.

Hlava 4**Jiné ekonomické nástroje**

§ 40

Ekonomické nástroje k zajišťování oblastní proporcionality

(1) Rozvoj méně rozvinutých oblastí a regulace rozvoje aglomerovaných oblastí se usměrňují takto:

- a) hospodářským organizacím, které po 1. lednu 1967 zahájí ve stanovených oblastech investiční akce za účelem rozvoje své činnosti, poskytne se v rámci prostředků předem stanovených ve státním rozpočtu (v členění na ČSSR a z toho za Slovensko) účelová dotace ze stát-

niho rozpočtu ve výši 15 % z rozpočtových nákladů jednotlivé investiční akce. Dotace se poskytuje podle skutečné realizace investice, vybrané při výběrovém řízení, a při zvýšení rozpočtových nákladů se její výše neupravuje;*)

- b) podnikům, na jejichž výstavbu byla poskytnuta dotace podle písmene a), se po dobu 5 let (od lhůty pro první odvod ze základních prostředků) poskytuje sleva z odvodu ze základních prostředků snížením obecně stanovené procentní sazby odvodu o jednu třetinu;
- c) s přihlédnutím k oborovým a oblastním hlediskům a k situaci v pracovních silách mohou krajské národní výbory podle § 41 stanovit přírážku k stabilizačnímu odvodu;
- d) příslušný národní výbor může po dohodě s investorem stanovit příspěvek, který investor odvede do rozpočtu národního výboru ke krytí potřebných doplnkových (popř. vyvolaných) investic, jestliže staví nové nebo rozšiřuje dosavadní závody nebo provozy. Vláda před vypracováním návrhu pětiletého plánu stanoví oblasti, v nichž příslušný národní výbor může stanovit tento příspěvek jako povinnost investora.

(2) Oblastmi podle odstavce 1 písm. a), b) a d) se rozumějí okresy, části okresů a místa vyhlášená předem vládou. Případné změny v seznamu oblastí platí jen pro nově zahajované akce; akce rozestavěné nebo již provedené se posuzují podle seznamu oblastí platného v době jejich zahájení. Obdobně se postupuje i u oblastí podle § 25 odst. 5.

(3) Nástroje podle odstavce 1 se neuplatňují při výstavbě liniových a směrových staveb (např. komunikací, produktovodů) a u energetických a důlních staveb.

§ 41

Přirážka k stabilizačnímu odvodu

(1) Krajské národní výbory mohou se souhlasem Státní plánovací komise zavést v rozvinutých průmyslových oblastech s nedostatkem pracovních sil přirážku k stabilizačnímu odvodu podle § 8 odst. 3 zákona a postihnout jí zejména ty podniky, které postupují při hospodaření s pracovními silami v rozporu s koncepcí rozvoje jednotlivých oblastí. Přirážka se může vztahovat na celé podniky, na jejich jednotlivé závody, popřípadě na obdobné organizační jednotky na území příslušného kraje, okresu nebo místa. Placením přirážky přispívají podniky k úhradě výdajů vznikajících národním výborům v souvislosti se soustřeďováním a růstem výrobních sil.

(2) Přirážka k stabilizačnímu odvodu se stanoví až do výše 2 % celkového objemu vyplacených mezd v běžném roce (§ 25 odst. 3) pracovníkům příslušného podniku nebo závodu, popřípadě

obdobné organizační jednotky. Výše přirážky se diferencuje podle objektivního zhodnocení vlivu jednotky na vývoj stavu zdrojů pracovních sil a s přihlédnutím ke společenskému významu příslušného podniku.

(3) Návrh na stanovení přirážky a její výše předkládá krajský národní výbor Státní plánovací komisi po projednání s příslušnými okresními národními výbory (popřípadě městskými národními výbory) a s příslušnými podniky, oborovými ředitelstvími a ústředními orgány, a to nejpozději ve lhůtě pro předložení návrhu plánu. Rozhodnutí o stanovení přirážky sdělí krajský národní výbor podnikům před začátkem plánovaného období.

(4) Přirážka k stabilizačnímu odvodu nebude uplatňována v oblastech stanovených podle § 25 odst. 5 písm. a) a c), dále v organizacích, u nichž bude uplatněna úleva podle ustanovení § 25 odst. 5 písm. b) nebo u nichž se zvýšení stabilizačního odvodu podle přírůstku počtu pracovníků vůbec neprovádí, a ve stavebních organizacích.

(5) Přirážku k stabilizačnímu odvodu platí podnik měsíčně zálohově do rozpočtu krajského národního výboru, na jehož území jsou umístěny jednotky, na které se vztahuje přirážka, a to ve výši jedné dvanáctiny plánované roční výše přirážky k odvodu a způsobem stanoveným v § 29. Krajský národní výbor může povolit podniku změnu období splácení a výše záloh. Roční výše přirážky se stanoví podle skutečných výpiat mezd v běžném roce.

(6) Přijaté přirážky k stabilizačnímu odvodu rozdělí krajský národní výbor takto: 50 % přidělí příslušnému městskému nebo místnímu národnímu výboru, 30 % příslušnému okresnímu národnímu výboru a 20 % si ponechá. Krajský národní výbor může po projednání s příslušnými národními výbory (popř. s národními výbory na území jiného kraje) podle místních podmínek těchto národních výborů stanovit předem i jiný poměr dělení přirážky k stabilizačnímu odvodu.

§ 42

Ceny, úvěr, úrok a mzdy

(1) Pohyb cenové úrovně odvětví a oborů, popřípadě důležitých skupin výrobků, vymezuje v souladu s cíli a podmínkami dalšího rozvoje národního hospodářství plán vývoje cenové úrovně, který je základem centrálního řízení cenové politiky. Nelze-li účelu sledovaného plánem vývoje cenové úrovně dosáhnout jiným způsobem, cenová úroveň odvětví a oborů, popř. důležitých skupin výrobků, může být v nezbytném rozsahu stanovena závazně.

(2) Centrální usměrňování cen, úvěrování a úročení a nástroje přímé regulace mezd upravují zvláštní předpisy.

(3) Základní koncepci a nástroje cenové, úvěrové, úrokové a mzdové politiky na období dlou-

*) Dotace je nutno zařadit do návrhu finančního plánu.

hodobého plánu stanoví vláda současně se směrnici k plánu; zásady a způsob jejího provádění v jednotlivých letech stanoví nejpozději s prováděcím plánem.

§ 43

Prostředky ze státního rozpočtu

Podniky a oborová ředitelství mohou použít prostředků ze státního rozpočtu jen na účely, na něž byly poskytnuty.

§ 44

Financování investiční výstavby

(1) Základním zdrojem financování investiční výstavby jsou vlastní prostředky podniků a úvěr z nich splácený.

(2) Oborové ředitelství může k zabezpečení rozvoje oboru soustřeďovat finanční prostředky na investice celooborového významu. V souladu se statutem výrobních hospodářských jednotek k tomu využívá (kromě bankovních úvěrů) zejména:

- dlouhodobých půjček od podniků,
- sdružování prostředků podniků,
- dotací ze státního rozpočtu,
- centralizace prostředků podle § 27 odst. 2 písm. c) a odst. 3.

(3) Způsob financování investiční výstavby, pravidla výběrového řízení, zásady poskytování dotací na investice a zásady sdružování investičních prostředků, půjček mezi podniky a úvěrování investic stanoví zvláštní předpisy.

§ 45

Hodnocení výsledků

(1) Při vypracování roční závěrky zjistí podnik definitivní výši hrubého důchodu nebo zisku, provede zhodnocení výsledků hospodaření za uplynulé období, provede závěrečné vypořádání svých závazků a rozhodne o definitivním rozdělení hrubého důchodu nebo zisku. Stejně postupuje i oborové ředitelství za celou výrobní hospodářskou jednotku.

(2) Zůstatky finančních prostředků podniku a výrobní hospodářské jednotky se koncem roku převádějí do roku následujícího.

ČÁST TŘETÍ**EKONOMICKÉ NÁSTROJE V ZEMĚDĚLSTVÍ**

§ 46

Ustanovení této části se vztahují na tyto podniky v působnosti ministerstva zemědělství a lesního hospodářství:

- a) státní statky, šlechtitelské a semenářské podniky,

- b) podniky zemědělských služeb,*)
- c) okresní zemědělské stavební podniky,
- d) ostatní státní organizace v odvětví zemědělství, s výjimkou oborového ředitelství zemědělských staveb, projektových organizací, vydavatelství a strojné početních stanic.**)

§ 47

(1) Dlouhodobým ekonomickým nástrojem pro státní statky, šlechtitelské a semenářské podniky je zemědělská daň.

(2) Dlouhodobými ekonomickými nástroji pro státní hospodářské organizace podle § 46 písm. b) až d) v působnosti ministerstva zemědělství a lesního hospodářství jsou:

- a) odvod z hrubého důchodu,
- b) odvod ze základních prostředků,
- c) odvod ze zásob,
- d) stabilizační odvod,
- e) odvod z odpisů základních prostředků.

(3) Dlouhodobé ekonomické nástroje se stanoví před vypracováním návrhu dlouhodobého plánu.

§ 48

Operativními ekonomickými nástroji jsou zejména:

- a) ceny, diferenciální příplatky, prémie za přírůstek tržní produkce, cenové přírázky a sračky, cenové intervence a daň z obrátu,
- b) stabilizační dotace,
- c) mzdové tarify, mzdové formy, normy spotřeby práce a jiné nástroje mzdových soustav,
- d) příspěvky nadpodnikovému orgánu, dodatkové odvody a slevy z odvodů,
- e) stanovené přiděly do jednotlivých fondů,
- f) účelové subvence,
- g) provozní a investiční úvěry,
- h) vnitřní devizové úvěry,
- ch) úroky,
- i) nástroje zajišťování oblastní proporcionality,
- j) nástroje hmotné zainteresovanosti na zvyšování efektivnosti zahraničního obchodu a na tvorbě a úsporách devizových prostředků,
- k) odvody k odčerpání neoprávněně získaných prostředků,
- l) penále, pokuty, náhrady škod a jiné postihy.

§ 49

Tvorba a použití hrubého důchodu

(1) O tvorbě a použití hrubého důchodu platí ustanovení § 20 a 22 odst. 1.

*) Opravny zemědělských strojů, oborové podniky Chmelářství, Bioveta, Rašelina a Sempira.

**) Jde o Zemědělské a lesní závody Kynčav, státní plemenní správy a strojní a traktorové stanice, oborové podniky Drubežnictví, Velkovýkonný a Státní rybářství.

(2) Po provedení úhrad povinností podle § 22 odst. 1 používá podnik hrubého důchodu k tvorbě a doplňování

- rezervního fondu,
- fondu kulturních a sociálních potřeb,
- fondu výstavby (obnovy a rozvoje základních prostředků),
- fondu bytové výstavby,
- obrátového fondu,
- dalších účelových fondů se souhlasem oborového ředitelství, výrobní zemědělské správy a krajské výrobní zemědělské správy,
- fondu pracujících.

§ 50

Odvody podniků

(1) Státní statky, šlechtitelské a semenářské podniky platí pouze zemědělskou daň podle zákona o zemědělské dani a příspěvky nadpodnikovým orgánům ve výši stanovené ministerstvem zemědělství a lesního hospodářství. Dodatkové odvody a odvody oborovému ředitelství provádějí podle § 27.

(2) O odvodech podniků zemědělských služeb [§ 46 písm. b)] platí ustanovení částí druhé s těmito odchylkami:

- a) sazba odvodu z hrubého důchodu se stanoví ve výši 16 %;
- b) sazba odvodu ze základních prostředků se stanoví ve výši 3 %;
- c) odvod ze zásob se neprovádí;
- d) stabilizační odvod se zvyšuje za každé 1 % ročního přírůstku počtu pracovníků o 0,3 % objemu vyplacených mezd.

(3) O odvodech okresních zemědělských stavebních podniků platí ustanovení částí druhé s těmito odchylkami:

- a) odvod z hrubého důchodu se stanoví ve výši 16 %;
- b) stabilizační odvod se zvyšuje za každé 1 % ročního přírůstku počtu pracovníků o 0,3 % objemu vyplacených mezd.

(4) O odvodech ostatních podniků [§ 46 písm. d)] platí ustanovení částí druhé s těmito odchylkami:

- a) odvod z hrubého důchodu se stanoví ve výši 12 %, přičemž se snižuje o zaplacenou zemědělskou daň;
- b) neprovádí se odvod ze základních prostředků, odvod ze zásob a odvod z odpisů základních prostředků;
- c) stabilizační odvod se zvyšuje za každé 1 % ročního přírůstku počtu pracovníků o 0,3 % objemu vyplacených mezd;
- d) strojní a traktorové stanice neprovádějí zvýšení stabilizačního odvodu z přírůstku počtu pracovníků.

(5) Přírážka k stabilizačnímu odvodu se podnikům uvedeným v odstavcích 1 až 4 nestanoví. Tyto podniky rovněž neodvádějí národním výborem podíl na odvodech.

Fondy podniků

§ 51

Rezervní fond

(1) V rezervním fondu soustřeďují podniky zdroje nutné k překlenutí výkyvů svého hospodaření a k zajišťování stability úrovně odměn za práci. Rezervní fond se vytváří a doplňuje přiděly z hrubého důchodu; jeho minimální výši stanoví vláda.

(2) Ustanovení § 31 odst. 2 až 4 platí obdobně.

§ 52

Fond kulturních a sociálních potřeb

Pro tvorbu a použití fondu kulturních a sociálních potřeb platí ustanovení § 34.

§ 53

Fond výstavby (obnovy a rozvoje základních prostředků)

O tvorbě a použití fondu výstavby (obnovy a rozvoje základních prostředků) platí obdobně ustanovení § 33.

§ 54

Fond bytové výstavby

(1) Fond bytové výstavby vytvářejí podniky podle potřeby k zabezpečení stabilizace a reprodukce pracovních sil v zemědělství.

(2) Zdroji fondu bytové výstavby jsou:

- a) vlastní zdroje podniku na podnikovou bytovou výstavbu včetně splátek půjček,
- b) úvěry,
- c) dotace (subvence) na financování bytové výstavby.

§ 55

Obrátový fond

Zdrojem krytí oběžných prostředků státních statků, šlechtitelských a semenářských podniků a ostatních podniků v odvětví zemědělství [§ 46 písm. d)] je obrátový fond; doplňuje se přiděly z hrubého důchodu. Při rozdělování hrubého důchodu je podnik povinen zajistit, aby výše tohoto fondu neklesla pod úroveň dosaženou k 1. lednu 1967.

§ 56

Fond pracujících

(1) Fond pracujících soustřeďuje prostředky určené na odměny za individuální výsledky práce včetně prémie a odměn v peněžní i naturální formě a na podíly na hospodářských výsledcích, jakož

i prostředky na ostatní osobní výdaje za vykonanou práci; vytváří a doplňuje se z hrubého důchodu. Fond pracujících může být doplněn odměnami ze socialistického souřezení a příspěvky a půjčkami od nadřizených orgánů.*)

(2) O fondu pracujících platí dále ustanovení § 35.

Ostatní nástroje

§ 57

O hospodaření oborových ředitelství platí ustanovení § 38 a 39; tato ustanovení se vztahují přiměřeně též na hospodaření výrobních zemědělských správ.

§ 58

(1) Státním zemědělským podnikům se poskytují ze státního rozpočtu podle zásad stanovených ministerstvem zemědělství a lesního hospodářství v dohodě s ministerstvem financí:

- diferenciální příplatky pro podniky hospodařící v horších podmínkách, než na základě kterých byly stanoveny základní nákupní ceny,
- prémie za přírůstek tržní produkce u vybraných výrobků proti dosažené skutečnosti v průměru posledních tří let,
- úcelové subvence k podpoře společensky významných opatření pro rozvoj zemědělské výroby, zejména k zajištění stabilizace a reprodukce pracovních sil, na částečnou úhradu výrobních a nevýrobních investic, na rozvoj koncentrace a specializace zemědělské výroby, na ozdravování chovu skotu a na bytovou výstavbu,
- stabilizační dotace pro ekonomicky neupevněné podniky ke zvýšení jejich hmotného zájmu na růstu tržní produkce.

(2) O použití prostředků ze státního rozpočtu, o financování investiční výstavby a o hodnocení výsledků platí přiměřeně ustanovení § 43 až 45. Přiměřeně se uplatňují též ustanovení § 40 o ekonomických nástrojích k zajišťování oblastní proporcionality s výjimkou odstavce 1 písm. c).

ČÁST ČTVRTÁ

EKONOMICKÉ NÁSTROJE V OSTATNÍCH ODVĚTVÍCH A ČINNOSTECH

§ 59

Vnitřní obchod a služby

(1) Pro podniky a oborová ředitelství odvětví vnitřního obchodu platí ustanovení části druhé s těmito odchylkami:**)

- odvod ze zásob (§ 24 odst. 4) se neprovádí;
- pro stabilizační odvod platí úleva podle § 25 odst. 5 písm. b);

c) oborové ředitelství nemusí vytvářet oborový fond technického rozvoje.

(2) Pro ústředně řízené podniky, v nichž převažují roční tržby za služby obyvatelstvu (podniky neprovozující obchodní činnost), jakož i pro podniky sběru surovin (provádějící lidový sběr od obyvatelstva), činí sazba odvodu z hrubého důchodu 18 %. Pro tyto podniky platí ustanovení části druhé tohoto nařízení s odchylkami uvedenými v odstavci 1; sazba odvodu ze základních prostředků činí u těchto podniků 3 %.

§ 60

Odbyt a zásobování

(1) Vláda určí podniky odbytu a zásobování, pro něž platí stejná ustanovení jako pro podniky vnitřního obchodu (§ 59 odst. 1); v ostatních případech se na tyto organizace vztahují ustanovení platná pro průmysl a stavebnictví (část druhá).

(2) Na podniky, které se řídí ustanovením § 59 odst. 1, se nevztahují ustanovení o přerozdělení prostředků (§ 39) a sazba odvodu ze základních prostředků (§ 24) u nich činí 6 %.

§ 61

Hospodářské organizace výzkumné a vývojové základny a projektové organizace

(1) Pro samostatné hospodářské organizace výzkumné a vývojové základny platí ustanovení části druhé s těmito odchylkami:

- odvod z hrubého důchodu provádí organizace ve výši 10 % z objemu veškerých vyplacených mezd, a to způsobem upraveným v § 23 odst. 3;
- odvod ze základních prostředků a odvod ze zásob (§ 24) se neprovádí;
- roční průměrnou plánovanou mzdu v roce 1966 podle § 25 odst. 2 určí podnikům Státní komise pro techniku, pokud nadřizený ústřední orgán (KNV) nerozhodne, že podniky budou postupovat podle § 25 odst. 2 a 3;
- ustanovení o podílu na odvodech pro národní výbory (§ 23 odst. 5) se na tyto organizace nevztahuje;
- centrálně řízeným organizacím výzkumné a vývojové základny se investiční výstavba a objem devizových prostředků závazně stanoví fondem vědy a techniky, aniž tím je dotčena možnost provádět další investiční výstavbu a nákup deviz z vlastních zdrojů; na zabezpečení vybraných úkolů státního plánu vědy a techniky se hospodářským organizacím přidělují pro-

* Do tohoto fondu plnou zpravidla přímie za přírůstek tržní produkce.

** Sníženou sazbou odvodu ze základních prostředků ve výši 3 % stanoví § 6 odst. 1 zákona a sazbu odvodu z hrubého důchodu ve výši 30 % stanoví § 5 odst. 1 písm. b) zákona.

středky na strojní a přístrojové investice a devizové prostředky na nákup strojů a zařízení.

[²] Pro samostatné projektové organizace platí*) ustanovení části druhé s těmito odchylkami:

- a) neprovádějí odvod ze základních prostředků (§ 24);
- b) ustanovení odstavce 1 písm. c) platí pro tyto organizace obdobně.

[³] Ministerstvo financí ve spolupráci se Státní komisí pro techniku může na návrh ústředního orgánu stanovit, že podnik provádí odvody za určitá nesamostatná výzkumná a vývojová pracoviště nebo za určité nesamostatné projektové útvary podle odstavce 1 nebo 2.

§ 62

Letecká doprava

Pro podniky letecké dopravy platí ustanovení části druhé s těmito odchylkami:**)

- a) sazba odvodu z hrubého důchodu činí 18 %;
- b) pro stabilizační odvod platí úleva podle § 25 odst. 5 písm. b);
- c) neprovádí se odvod z odpisů základních prostředků (§ 26);
- d) nepoužívá se nástrojů oblastní proporcionality (§ 40).

§ 63

Nákup zemědělských výrobků

Pro zemědělské nákupní a zásobovací podniky a pro průmyslové výroby krmiv platí ustanovení části druhé s těmito odchylkami:**)

- a) sazba odvodu ze základních prostředků (§ 24) činí 3 %; odvod se neprovádí ze zařízení na sušení obilovin, luštěnin a olejnin, posklizňovou úpravu obilovin a olejnin včetně čištění, na kalibrování, čištění a moření osiv a semen, na třídění a posklizňovou úpravu brambor včetně sadby, na míchání a rozmetání průmyslových hnojiv a vápenatých hmot, na asanaci a ochranu chemickými prostředky, na skladování hospodářských potřeb a na ostatní drobné služby;
- b) neprovádí se odvod ze zásob (§ 24 odst. 4);
- c) zvýšení stabilizačního odvodu podle přírůstku počtu pracovníků se do 31. prosince 1970 neuplatňuje;
- d) odvod z odpisů základních prostředků (§ 26) bude prováděn až po roce 1970;
- e) zásoby státních hmotných rezerv se kryjí obrotovým fondem a skladovací náklady hradí Správa státních hmotných rezerv.

§ 64

Lesní hospodářství

[¹] Pro podniky státních lesů (včetně stavebních a průmyslových závodů) platí ustanovení části druhé s těmito odchylkami:

- a) sazba odvodu z hrubého důchodu činí 15 %; tento odvod se snižuje o odvod zemědělské daně. O odvod zemědělské daně se nesnižuje základ pro výpočet odvodu z hrubého důchodu;
- b) kromě odvodu podle písmene a) se provádí doplňkový odvod stanovený státním plánem absolutní částkou v návaznosti na plánované dodávky jehličnatého užitkového dříví; při změně státního plánu dodávek jehličnatého užitkového dříví se doplňkový odvod zvýší nebo sníží o částku představující čistý zisk za každý pinometr jehličnatého dříví;
- c) podnikům může být uložen dodatkový odvod z hrubého důchodu do státního rozpočtu za porušování zásad správného hospodaření v lese podle zvláštních předpisů vydaných ministerstvem zemědělství a lesního hospodářství v dohodě s ministerstvem financí;
- d) z hrubého důchodu se odvádí 1 % do kalamitního fondu ministerstva zemědělství a lesního hospodářství;
- e) odvod ze základních prostředků (§ 24) se neprovádí z objektů hrazení bystřin a lesnickotechnických meliorací a z historických památek;
- f) u lesních cest a silnic, které nejsou trvale vyloučeny z veřejného provozu, a u hájenek a mysliven včetně příslušenství činí sazba odvodu ze základních prostředků 3 %;
- g) pro stabilizační odvod platí úleva podle § 25 odst. 5 písm. b); zvýšení (snížení) stabilizačního odvodu podle přírůstku (úbytku) počtu pracovníků se neuplatňuje v případech, kdy zvýšení (snížení) počtu pracovníků bylo vynuceno zpracováváním kalamitního dříví a s tím souvisejícím přesunem těžeb mezi podniky;
- h) odvod z odpisů základních prostředků (§ 26) lesnickotechnických meliorací a hrazení bystřin se neprovádí;
- ch) podniky odvádějí oborovému ředitelství do fondu pěstební činnosti (§ 27 odst. 2) též tržby získané z překročení dodávek jehličnatého užitkového dříví, přesáhne-li překročení dodávek jehličnatého užitkového dříví 0,5 % dodávek stanovených podnikem.

[²] Podniky jsou povinny vytvořit účelový fond pěstební činnosti, do něhož se převádějí nevyčerpané prostředky určené pro pěstební činnost;

*) Sazbu odvodu z hrubého důchodu stanoví § 5 odst. 1 písm. d) zákona ve výši 18 %.

**) Režim poskytování systémových dotací na investice a dotací k tržbám upravují zvláštní předpisy.

o tyto prostředky se snižuje základ pro výpočet odvodu z hrubého důchodu (§ 23 odst. 1). Do fondu péstební činnosti se dále přiděluje z hrubého důchodu 1 % z mezd za individuální výsledky práce v péstební činnosti. Nevýčerpaných prostředků tohoto fondu určených pro péstební činnost lze použít pouze na péstební činnost: prostředků získaných přidělem z hrubého důchodu se použije na odměny za dlouhodobě dobré výsledky ve zlepšování stavu lesa. Fond péstební činnosti může vytvořit i oborové ředitelství.

(3) Ministerstvo zemědělství a lesního hospodářství v dohodě s ministerstvem financí stanoví podnikům pravidla pro doplňkový odvod podle odstavce 1 písm. b) a pro odvod tržeb podle odstavce 1 písm. ch). Ministerstvo zemědělství a lesního hospodářství stanoví výrobním hospodářským jednotkám limit prostředků na péstební činnost tak, aby jejich úhrn činil 12 % plánovaných tržeb za dříví; zároveň stanoví způsob hospodaření s fondem péstební činnosti (podle odstavce 2).

(4) Náklady na zalesňování nelesních půd, na zalesňování pro účely ochrany půdy, na údržbu objektů hrazení bystřin a lesnicko-technických meliorací, jakož i na biologickou činnost lesnicko-technických meliorací se hradí podnikům z rozpočtových prostředků ministerstva zemědělství a lesního hospodářství.

(5) Náhrady škod způsobených lesnímu hospodářství exhalacemi průmyslových podniků se převádějí přímo do účelového fondu podniků pro odstraňování škod a jejich následků.

(6) Ustanovení § 39 odst. 1 až 6 se na podniky státních lesů nevztahují. Přerozdělení prostředků mezi podniky provádí oborové ředitelství závazně při rozpisu státního plánu. Při tomto přerozdělení s. podnikům, které mají po odečtení plánovaného základního a doplňkového odvodu z hrubého důchodu a ostatních povinností vyšší zdroje, stanoví dodatkové odvody v rozsahu nezbytném pro krytí nedostatku prostředků těch podniků, které by jinak nemohly dodržet plánované odvody do státního rozpočtu a ostatní povinnosti. Podnikům, kterým se poskytnou při přerozdělení mimořádné dotace, se při rozpisu státního plánu nestanoví doplňkové odvody.

§ 65

Zahraniční obchod

Pro organizace provádějící zahraniční obchod platí ustanovení části druhé s těmito odchylkami:

- a) sazba odvodu z hrubého důchodu u zbožíových organizací činí 18 %;
- b) podniky vytvářejí rizikový fond též v devizových korunách.

* 1) S výjimkou organizací experimentujících.

** 2) Řežim poskytování účelových dotací na investice a dotací k tržbám upravují zvláštní předpisy.

*** 3) Odvod pojistného namozenského pojištění se provádí podle předpisů Ústřední rady odborů.

§ 66

Organizace řízené ministerstvem národní obrany

Pro hospodářské organizace (státní organizace a organizace podle zvláštního statutu) ministerstva národní obrany*) platí část druhá a pro Vojenský projektový ústav též ustanovení § 61 s těmito odchylkami:**)

- a) na odvodech podniků podle § 23 odst. 5 se národní výbory nepodílejí;
- b) přírážka k stabilizačnímu odvodu (§ 41) se neuplatňuje;
- c) odvody ze základních prostředků, které jsou ve správě organizací ministerstva národní obrany a neslouží v zájmu zabezpečení obranyschopnosti státu k zajišťování výrobních úkolů, se neprovádějí;
- d) přerozdělení prostředků podle § 39 se provádí u organizací podle zvláštního statutu způsobem stanoveným ministerstvem národní obrany;
- e) u některých organizací (podle zvláštního statutu) se kromě základního odvodu z hrubého důchodu provádí dodatkový odvod, jehož sazbu a pravidla stanoví ministerstvo financí v dohodě s ministerstvem národní obrany;
- f) odvody z odpisů těch základních prostředků, které jsou uvedeny v písmeni c), se neprovádějí.

Zvláštní ustanovení

§ 67

Způsob hospodaření experimentujících organizací a doba platnosti experimentu se stanoví při schvalování experimentu (§ 91 odst. 3). Z hlediska stanovení závazných úkolů a závazných limitů platí pro tyto organizace ustanovení § 68 odst. 1 písm. a) a § 10 odst. 4.

§ 68

(1) Pro státní hospodářské organizace, u nichž tak stanoví vláda, platí ustanovení části první s těmito odchylkami:

- a) lze stanovit (především prováděcím plánem) další závazné úkoly nebo závazné limity, přičemž se na tyto organizace nevztahuje ustanovení § 14;
- b) usnesením k státnímu rozpočtu stanoví vláda vyšší podíl na nadplánovém zisku a způsob jeho použití.

(2) Ustanovení části druhé platí pro organizace uvedené v odstavci 1 s těmito odchylkami:

- a) ustanovení § 23***) až 25, 31, 32, 39 a 40 odst. 1 písm. a) až c) se na tyto organizace nevztahují;

- b) fond pracujících (§ 35) se celý tvoří na vrub nákladů; nevypírají se podíly na hospodářských výsledcích;
- c) podniky mohou se souhlasem nadřazeného orgánu zřídit obrátový fond, doplňovaný ze zisku a z dotací ze státního rozpočtu; výši obrátového fondu a jeho doplnění stanoví prováděcí finanční plán.

§ 69

Příspěvkové organizace

[1] Příspěvkové organizace jsou zapojeny na státní rozpočet, popř. na rozpočet řídicího národního výboru, příspěvkem nebo odvodem, a to zvlášť na provoz a zvlášť na investice.

[2] Poskytování příspěvku na provoz je vázáno na ukazatele, které stanoví ústřední orgán v dohodě s ministerstvem financí a u organizací řízených národními výbory řídicí národní výbor.

[3] Příspěvek na investice se poskytuje do výše investičního limitu. Sníží se o odpisy ze základních prostředků, jestliže příslušná organizace hradí z odpisů investice. Případný přebytek odpisů se odvede do státního rozpočtu, popř. do rozpočtu řídicího národního výboru.

[4] Ústřední orgán může poskytnout organizaci návratnou přechodnou výpomoc, a to ze svého rozpočtu, popř. z prostředků dohodnutých s ministerstvem financí. Národní výbor poskytuje návratnou přechodnou výpomoc ze svého rozpočtu nebo z fondu rezerv a rozvoje.

[5] Na plnění mimořádných úkolů může ústřední orgán (národní výbor) ze zdrojů podle odstavce 4 poskytnout organizaci mimořádný účelový příspěvek.

ČÁST PÁTÁ

HOSPODAŘENÍ NÁRODNÍCH VÝBORŮ

Hlava I

**Ekonomické nástroje
v hospodářství řízeném
národními výbory**

§ 70

Státní organizace řízené národními výbory

[1] Pro státní hospodářské organizace řízené národními výbory platí ustanovení části druhé, pokud není stanoveno v tomto paragrafu jinak.

[2] Státní hospodářské organizace řízené národními výbory

- a) nepoužívají formy odvodu ze zisku (§ 23 odst. 2)*);

- b) neplatí pro ně ustanovení § 38 o prostředcích výrobní hospodářské jednotky, § 27 odst. 2 písm. a) o příspěvcích podniků k úhradě nákladů činnosti národního výboru a § 27 odst. 2 písm. b) a c) o odvodech podniků k vytvoření centralizovaných prostředků;

- c) odvody z hrubého důchodu (§ 23), ze základních prostředků a ze zásob (§ 24) a stabilizační odvod (§ 25) provádějí do rozpočtu řídicího národního výboru.**)

[3] Pro podniky komunálních služeb, sběrných surovin, restaurací a jídelen,***) pro Uhebné sklady, krajské podniky knižního maloobchodu, podniky odbytu a zásobování a ústavy kosmetiky platí úleva ze stabilizačního odvodu podle § 25 odst. 5 písm. b). Sazba odvodu ze základních prostředků činí 3 %; odvod ze zásob se neprovádí.

[4] Pro podniky místního průmyslu činí sazba odvodu ze základních prostředků 3 %. Pro podniky, ve kterých roční úhrn zakázkové výroby pro obyvatelstvo, opravářské a údržbářské činnosti a služeb převyšuje podíl 40 % z celkových výkonů, platí úleva ze stabilizačního odvodu podle § 25 odst. 5 písm. b). Pokud podíl zakázkové výroby pro obyvatelstvo, opravářské a údržbářské činnosti a služeb je nižší než 40 % z celkových výkonů, použije se úlevy podle § 25 odst. 5 písm. b) pouze pro podíl přírůstku počtu pracovníků, který odpovídá podílu přírůstku objemu uvedených činností z celkového přírůstku objemu výkonů; v odůvodněných případech se přihlíží k rozdílné pracovní činnosti. V zájmu zvýšení podílu zakázkové výroby pro obyvatelstvo, opravářské a údržbářské činnosti a služeb, může krajský národní výbor stanovit podíl prací rozhodný pro použití úlevy ze stabilizačního odvodu vyšší než 40 %.

[5] Pro podniky Československé automobilové dopravy platí úleva ze stabilizačního odvodu podle § 25 odst. 5 písm. b). Sazba odvodu ze základních prostředků činí 6 %, s výjimkou základních prostředků autobusových nádraží, z nichž činí 3 %. Pro odvod z odpisů základních prostředků platí ustanovení § 26, s výjimkou základních prostředků sloužících osobní dopravě, z nichž se odvod neprovádí.

[6] Pro okresní (městské) stavební podniky, národní podniky Silnice a Československé automobilové opravy platí úleva ze stabilizačního odvodu podle § 25 odst. 5 písm. b). Národní podniky Silnice a okresní (městské) stavební podniky mohou vytvářet podnikový fond geologických prací přiměřeně podle ustanovení § 38 odst. 3; fond se tvoří přídělky z hrubého důchodu, o které je rovněž snížen základ pro výpočet odvodu z hrubého důchodu.

*) Sazba odvodu z hrubého důchodu podle § 5 odst. 1 písm. c) zákona činí 16 %.

**) Podnikům potravinářského průmyslu se poskytují dotace ze státního rozpočtu na úhradu rozdílů při nezbytné záměně ve spotřebě materiálu a surovin podle zvláštních předpisů.

***) Podnikům restaurací a jídelen se poskytují subvence ze státního rozpočtu k nákupu cenám surovin a materiálů (dodatkové rabaty) podle zásad vydaných ministerstvem financí.

[7] Pro projektové ústavy platí ustanovení § 61 odst. 1 písm. c) o určení průměrné mzdy ústavům pro výpočet základu stabilizačního odvodu. Odvod ze základních prostředků se neprovádí.

[8] Na podniky pro film, koncerty a estrády se vztahuje úleva ze stabilizačního odvodu podle § 25 odst. 5 písm. b). Odvod ze základních prostředků se neprovádí.

[9] Pro podniky bytového hospodářství neplatí ustanovení § 23*) až 28, 31, 32, 39 a 40 odst. 1 písm. a) až c). Fond pracujících (§ 35) se celý tvoří na vrub nákladů; nevyplácejí se podíly na hospodářských výsledcích. Odpisů podniky používají k úhradě vlastní investiční výstavby a zbývající část odpisů odvádějí do rozpočtu řídicího národního výboru.

[10] Organizace městského hospodářství mají režim hospodaření podle toho, zda jde o hospodářské nebo rozpočtové organizace. U organizací městského hospodářství, popř. u jiných organizací se sloučenou činností hospodářskou i rozpočtovou, určí řídicí národní výbor způsob hospodaření. Organizace se zařazují do odvětví (druhu činnosti), které má v organizaci největší podíl; v hospodářských organizacích se používají ekonomické nástroje a sazby podle příslušnosti k tomuto odvětví (činnosti).

[11] Státní statky řízené národními výbory se řídí ustanoveními části třetí; platí pro ně též ustanovení odstavce 2 tohoto paragrafu a § 71.

[12] Pro příspěvkové organizace řízené národními výbory platí ustanovení § 69.

§ 71

Přerozdělení prostředků

[1] Řídicí národní výbory vůči podnikům jimi řízeným mohou za účelem nezbytného přerozdělení prostředků z odvodů z hrubého důchodu stanovit předem a dlouhodobě:

- a) dodatkové odvody a mimořádné dotace, popř. půjčky podle § 39 odst. 1 až 8;
- b) procentní přírůstky a slevy k sazbě odvodu z hrubého důchodu (zejména v případech trvale odlišných podmínek a značné rozdílnosti rentability v cenách).

[2] Řídicí národní výbory mohou v dohodě s krajským národním výborem provádět přerozdělení podle odstavce 1 rovněž u experimentujících podniků.

Hlava 2

Příjmy národních výborů od ústředně řízených, popř. jiných organizací

§ 72

[1] Příjmy národních výborů od ústředně řízených, popř. jiných organizací, tvoří zejména:

- a) podíly na odvodech ústředně řízených podniků;
- b) dobrovolné příspěvky organizací národním výborům (§ 86);
- c) příspěvky investorů ke krytí potřebných doplňkových a vyvolaných investic (§ 40 odst. 1 písm. d);
- d) pokuty, náhrady a poplatky od organizací vybírané národními výbory podle zvláštních předpisů;
- e) přírůstky ke stabilizačnímu odvodu (§ 41).

[2] Zdroje uvedené v odstavci 1 písm. a) se promítají do souhrnného finančního vztahu (dotace, odvodu) národních výborů.

Hlava 3

Rozpočty národních výborů

§ 73

Každý národní výbor sestavuje a schvaluje svůj rozpočet a hospodaří podle něho. Národní výbory přitom vycházejí z finančních zdrojů, tj. z tvorby vlastních příjmů, z výše doplňkových zdrojů, dotace a subvencí z vyššího rozpočtu, popř. z možností získat úvěrové prostředky, a z odvodu do vyššího rozpočtu.

§ 74

Souhrnné finanční vztahy a subvence

[1] Základními ekonomickými nástroji pro ovlivňování rozvoje hospodářství národních výborů jsou zejména dlouhodobé souhrnné finanční vztahy (dotace, popř. odvod) k ústřednímu rozpočtu (k rozpočtu národního výboru vyššího stupně), podíly na odvodech ústředně řízených podniků a účelové subvence.

[2] Dlouhodobým souhrnným finančním vztahem se rozumí dotace z rozpočtu národního výboru vyššího stupně (z ústředního rozpočtu), popř. odvod do rozpočtu národního výboru vyššího stupně (ústředního rozpočtu). Dlouhodobý souhrnný finanční vztah se stanoví zpravidla na 5 let, nejmeně však na 3 roky.

[3] Při stanovení dlouhodobého souhrnného finančního vztahu se neberou v úvahu doplňkové zdroje národních výborů.

[4] Subvence mohou být poskytnuty na plánované a mimořádné úkoly celospolečenského významu a mají účelový charakter. Rozsah plánovaných subvencí z ústředního rozpočtu stanoví vláda.

[5] Nevyčerpané subvence poskytnuté z ústředního rozpočtu propadají po uplynutí období, na které byly stanoveny.

[6] Ministerstvo financí po projednání s příslušnými krajskými národními výbory (pokud jde o slovenské kraje, též v dohodě s orgány Slovenské národní rady) může v případě potřeby provádět

*) Odvod pojistného nemocenského pojištění se provádí podle předpisů Ústřední rady odborů.

dět přerozdělení nečerpaných subvencí poskytovaných z ústředního rozpočtu mezi jednotlivými kraji.

§ 75

Rozpočty národních výborů obsahují:

- a) příjmy a výdaje národních výborů (jejich orgánů) a jimi řízených rozpočtových organizací;
- b) finanční vztahy hospodářských organizací řízených národními výbory;
- c) příspěvky (popř. odvody) určené příspěvkovým organizacím;
- d) příjmy od ústředně řízených, popř. jiných organizací.

§ 76

(1) Národní výbory kryjí své potřeby v rozpočtu těmito zdroji:

- a) vlastními plánovanými příjmy, včetně podílu na odvodech ústředně řízených podniků;
- b) doplňkovými zdroji;
- c) dotací, popř. subvencemi, z vyššího rozpočtu;
- d) úvěrem.

(2) Doplňkové zdroje národních výborů tvoří:

- a) prostředky fondů rezerv a rozvoje z minulých let;
- b) docílené vyšší (nadplánové) příjmy a nevyčerpané výdajové prostředky běžného roku, s výjimkou nevyčerpaných subvencí;
- c) výnos daně z důchodu placené jednotlivými zemědělskými družstvy a státními statky;
- d) další neplánované příjmy běžného roku v rozsahu stanoveném ministerstvem financí.

(3) Plánované příjmy národních výborů, s výjimkou subvencí a úvěrů, jakož i všechny doplňkové zdroje národních výborů, nejsou účelové: národní výbory mohou jich používat k financování kteréhokoliv výdaje v rozpočtu.*)

§ 77

Rozpočtové hospodaření

(1) Národní výbory hospodaří podle jimi schválených rozpočtů. Vytvářejí si ve svých rozpočtech rezervu, a to v potřebném a ekonomicky zdůvodněném rozsahu (rozpočtová rezerva).

(2) Finanční vypořádání provádí národní výbor ve vlastní pravomoci. Přebytek hospodaření převede do fondu rezerv a rozvoje; z prostředků fondu rezerv a rozvoje uhradí případný schodek

hospodaření. Nemá-li národní výbor ve fondu rezerv a rozvoje dostatek prostředků k úhradě schodku, použije úvěru nebo jej uhradí na vrub rozpočtu příštího roku. Vůči rozpočtu národního výboru vyššího stupně vyrovnává pouze dotaci nebo odvod do výše plánu a subvence podle skutečného čerpání. Obdobně postupuje krajský národní výbor vůči ústřednímu rozpočtu za hospodářství řízené národními výbory na území kraje.

(3) Ministerstvo financí stanoví zásady pro rozpočtové hospodaření národních výborů.

(4) V závažných případech porušení finanční a rozpočtové kázně může vláda nebo na základě jejího zmocnění ministr financí krátkit národním výborům prostředky poskytované z ústředního rozpočtu, popř. stanovit národním výborům odvod finančních prostředků do ústředního rozpočtu. Obdobně postupuje národní výbor vyššího stupně vůči národnímu výboru nižšího stupně.

§ 78

Přechodné výpomoci a úvěry

(1) Národní výbor vyššího stupně může poskytnout z rozpočtu nebo z fondu rezerv a rozvoje (§ 79) přechodnou výpomoc národním výborům nižšího stupně. Krajským národním výborům může poskytnout přechodnou výpomoc ministerstvo financí.

(2) K zabezpečení potřeb rozvoje hospodářství řízeného národním výborem může se poskytovat úvěr, který uhradí národní výbor ze svých prostředků.

Hlava 4

Fond rezerv a rozvoje

§ 79

(1) Národní výbory všech stupňů vytvářejí fond rezerv a rozvoje.

(2) Zdrojem fondu rezerv a rozvoje jsou v zásadě prostředky fondů rezerv a rozvoje z minulých let a přebytky hospodaření běžného roku (§ 77 odst. 2). Národní výbory mohou převádět do fondu rezerv a rozvoje doplňkové zdroje uvedené v § 76 odst. 2 písm. b) až d) již v průběhu roku.

(3) Prostředků fondu rezerv a rozvoje používají národní výbory podle svého uvážení.**)

Ke zvyšování mzdových prostředků rozpočtových organizací a odměn pracovníků a funkcionářů národních výborů může však být použito prostředků

*) Tím se ruší účelovost příjmových zdrojů stanovená příslušnými právními předpisy, s výjimkou příjmů z regresních náhrad (zákon č. 33/1965 Sb.).

**) Např. k poskytování dotací, subvencí, návratných i nenávratných příspěvků a půjček organizacím, k financování technického rozvoje, místních potřeb, spoluúčasti na investiční výstavbě, k financování investiční výstavby sloužící k dalšímu rozvoji měst a vesnic, k úhradě záruk převzatých národním výborem za úvěr na mzdy poskytnutý podnikům bankou apod. Výnosu regresních náhrad a zaplacených úhrad nákladů regresního řízení, který je zdrojem fondu rezerv a rozvoje, se používá k účelům podle § 8 zákona č. 33/1965 Sb. a vyhlášky č. 86/1966 Sb., kterou se mění vyhláška č. 34/1965 Sb., o regresních náhradách.

fondu rezerv a rozvoje jen podle obecně platných předpisů.

(1) Zůstatky prostředků fondu rezerv a rozvoje se koncem roku převádějí do roku následujícího.

ČÁST ŠESTÁ

SPOLEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Rezervy

§ 80

(1) Státním rozpočtem mohou být ústředním orgánům (nikoli krajským národním výborům) a slovenské národní radě stanoveny objemy finančních rezerv, kterých tyto orgány používají v podnicích jimi řízených k ekonomickému vyrovnání nepříznivých hospodářských důsledků změn plánů a k rozšíření závazných úkolů, jakož i k zajištění hospodářské stability. Zvláštním druhem finančních rezerv jsou rizikový a rezervní fond ministerstva zahraničního obchodu, dále fondy ministerstva zemědělství a lesního hospodářství*) a ministerstva národní obrany.**)

(2) Finanční rezervy podle odstavce 1 se tvoří z prostředků státního rozpočtu a z dalších zdrojů; způsob tvorby a použití finančních rezerv stanoví ministerstvo financí.

(3) Rezervy základních mzdových fondů a mzdových fondů, které si při rozpisu závazných limitů prováděcího plánu ponechaly orgány a organizace, mohou být použity buď k dodatečnému rozpisu, nebo mohou být vázány. Dodatečným rozpisem rezervy základního mzdového fondu a mzdového fondu se mění původně rozepsaný plán podřízených organizací.

§ 81

(1) Disponovat ústředními rezervami ve státním plánu rozvoje národního hospodářství, ve státním rozpočtu a v úvěrovém plánu může jen vláda; v určitém rozsahu může pověřit dispozicí vedoucí ústředních orgánů nebo slovenských národních orgánů, přičemž zároveň stanoví pravidla pro hospodaření s těmito rezervami.

(2) Právo disponovat s rezervami v hospodářských plánech národních výborů a v hospodářských plánech socialistických organizací má vždy jen orgán nebo organizace vytvářející tyto rezervy. Účelových rezerv může být použito jen k určitému účelu.

Obchodní a podnikatelská činnost

§ 82

(1) Základem obchodních vztahů mezi socialistickými organizacemi je volný výběr tuzemského dodavatele a odběratele a vzájemná dohoda

o dodávkách anebo službách, jakož i o podmínkách vzájemné spolupráce. Orgány hospodářského řízení nesmějí hospodářskou soutěživost organizací omezovat, zejména administrativními opatřeními nebo dohodami, např. rajónizací odbytu, udělením práva monopolního prodeje apod.

(2) Výrobní podniky a podniky služeb jsou oprávněny si v rámci předmětu činnosti vymezeného zřizovací listinou určit svůj výrobní program v souladu s potřebami trhu a v souladu se stanovenými závaznými úkoly a závaznými limity.

(3) K prodeji zboží na vnitřním trhu jsou oprávněny všechny socialistické organizace, které zboží samy vyrábějí, anebo u nichž je prodej zboží předmětem jejich činnosti, popř. ostatní socialistické organizace (zejména organizace služeb), u nichž doplňkový prodej zboží představuje rozšíření služeb nad základní rámec, a to za podmínek stanovených zvláštními předpisy. Obchodní podnikání zahrnuje též právo organizace prodávané zboží upravovat nebo jinak zpracovávat a poskytovat služby s prodejem související.

(4) Socialistické organizace jsou oprávněny rozvíjet svou činnost na celém území státu; územní omezení činnosti organizací je neplatné.

(5) Předpisy upravující prodej a nákup zemědělských výrobků nejsou ustanoveními předchozích odstavců dotčeny.

§ 83

(1) Socialistická organizace, která poruší pravidla nebo zvyklosti hospodářské soutěže tím, že zneužije svého postavení na trhu sama nebo v dohodě s jinou organizací k získání neoprávněných nebo nepřiměřených výhod na úkor třetích organizací, je povinna hradit poškozené socialistické organizaci škodu včetně ušlého zisku.

(2) Odpovědnosti podle odstavce 1 se organizace nemůže zprostit poukazem na to, že plnila opatření nadřízených orgánů.

§ 84

(1) Základní metodou zjišťování potřeb národního hospodářství je průzkum a rozbor trhu prováděný dodavatelskými a odběratelskými organizacemi bez předběžného předkládání požadavků.

(2) Objednací (předkládací) lhůty jsou závazné jen v případech, kdy je dodavatel na včasnou žádost odběratele povinen uzavřít hospodářskou smlouvu, pokud mezi smluvními stranami nedošlo k dohodě o jiných objednacích (předkládacích) lhůtách.

Zájmové a účelové smlouvy

§ 85

(1) Organizace mohou uzavírat zájmové a účelové smlouvy (smlouvy o sdružení) v případech,

*) Kalamitní fond, fondy na nepojistitelné škody, na stabilizaci pracovních sil, na upevnění JZD, na novou soustavu a na přeškolní činnost.

***) Kalamitní fond lesního hospodářství.

kdy je účelné řešit otázky společné více organizacím soustředěním určitých činností anebo sdružováním finančních a jiných prostředků. Orgány hospodářského řízení nesmějí uzavírání takových smluv nařizovat ani omezovat.

(2) Smlouvou o sdružení se zavazují socialistické organizace, že spojí svoji činnost nebo část majetkových prostředků k dosažení určitého účelu, popř. v jiném společném zájmu.

(3) Smlouva vymezí činnost, která je předmětem sdružení, způsob jejího provádění, práva a povinnosti zúčastněných organizací, úhradu nákladů spojených s výkonem dohodnuté činnosti a důsledky porušení smluvných povinností. Není-li ve smlouvě stanovena odpovědnost smluvních stran jinak, platí, že odpovídají vůči jiným socialistickým organizacím poměrně podle výše svých podílů na činnosti sdružení.

(4) Zájmové a účelové smlouvy (smlouvy o sdružení) nesmějí být v rozporu s pravidly a zvyklostmi hospodářské soutěže (§ 82 a 83).

(5) Smlouva vznikne jen dohodou zúčastněných organizací o celém obsahu smlouvy. Smluvní strany se však mohou dohodnout, že některé ustanovení smlouvy bude platit ve znění rozhodnutém na základě jejich žádosti hospodářskou arbitráží. Jinak nelze ustanovení § 153 odst. 2 a 3 hospodářského zákoníku č. 109/1964 Sb. použít.

(6) Na základě smlouvy o sdružení může vzniknout nová socialistická organizace podle zvláštních předpisů nebo po dohodě socialistických organizací se souhlasem nadřízených orgánů.

(7) Smlouva o sdružení zaniká dohodou zúčastněných organizací nebo v případech stanovených ve smlouvě.

§ 86

(1) Socialistické organizace a národní výbory se mohou podílet příspěvky svých prostředků na investiční výstavbě a provozu, zejména školských, zdravotnických, sociálních, tělovýchovných a kulturních zařízení, místních komunikací, vodohospodářských zařízení, veřejného osvětlení a zařízení pracovní rehabilitace. Za tím účelem dobrovolně smluvně sdružují své finanční a hmotné prostředky nebo poskytují pracovní výpomoc.*) popřípadě poskytují úhradu nákladů spojených s výukou pracovníků organizace.

(2) Dobrovolných příspěvků, které poskytují socialistické organizace národním výborům nebo národní výbory socialistickým organizacím, smí být použito výhradně pro účel, na který byly poskytnuty.

(3) Poskytování dobrovolných příspěvků a družování prostředků může podrobněji upravit ministerstvo financí.

*) Tím nejsou dotčeny jejich povinnosti podle § 40 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu.

§ 87

(1) V nezbytných případech může být socialistická organizace pověřena koordinací prací k zabezpečení závazných úkolů státního plánu badatelského výzkumu a výzkumných a vývojových prací.

(2) Pověření podle odstavce 1 může udělit v souvislosti se závaznými úkoly plánu výzkumných a vývojových prací Státní komise pro techniku a v souvislosti se závaznými úkoly plánu badatelského výzkumu Československá akademie věd.

(3) V ostatních případech je takové pověření neplatné.

Kontrola odvodů

§ 88

(1) Odvody kontrolují příslušné finanční orgány. Tímto ustanovením není dotčeno kontrolní oprávnění nadřízených orgánů.

(2) Příslušný finanční orgán je oprávněn požadovat od kontrolovaných organizací potřebné podklady.

(3) Zjistí-li příslušný finanční orgán, že částky podle § 12 a § 89 odst. 2 a 3 nebyly organizacemi odčerpány, uloží odvést tyto částky zvýšené o 50 % do státního rozpočtu.

§ 89

(1) Orgán hospodářského řízení je povinen uhradit organizaci způsobenou škodu, jestliže jí uloží povinnost platit odvod (dodatkový odvod) neoprávněně.

(2) Organizace je povinna odvést nadřízenému orgánu částku, o níž byl příslušný fond neoprávněně zvýšen nebo snížen, jestliže poruší při tvorbě nebo použití svých fondů povinnosti stanovené jí právními předpisy.

(3) Organizace, která poruší ustanovení § 31 odst. 4 nebo § 34 odst. 4, je povinna odvést nadřízenému orgánu částku ve výši vyplacených podílů.

§ 90

Účast pracujících

Ústřední orgány, slovenské národní orgány, národní výbory, oborová ředitelství a státní socialistické organizace jsou povinny vytvářet podmínky a zajišťovat aktivní účast pracujících na řízení národního hospodářství, zejména ve spolupráci s Revolučním odborovým hnutím. Přitom vycházejí především z ustanovení zákoníku práce, z usnesení IV. všeooborového sjezdu o závodních výborech základních organizací Revolučního odborového hnutí se změnami a doplňky provedenými

usnesením celostátní všedňorové konference v květnu 1965 a ze směrnic vydaných Ústřední radou odborů.

Závěrečná ustanovení

§ 91

(1) Výjimky z tohoto nařízení může povolit vláda.

(2) Výjimky z ustanovení § 68 a 69 může povolit ministerstvo financí.

(3) Pro organizace a výrobní hospodářské jednotky, které se souhlasem Státní plánovací komise provádějí experimenty za účelem dalšího zdokonalování plánovitého řízení, může na dobu provádění experimentu povolit výjimky z této vyhlášky Státní plánovací komise v dohodě s ministerstvem financí.

(4) Při likvidaci celých závodů a samostatných, místně odloučených velkých provozů, popř. obdobných organizačních celků (dále jen „závo-
dy“), může ministerstvo financí na návrh příslušného ústředního orgánu nebo krajského národního výboru povolit tyto výjimky:

- a) podnik nezvyšuje odpisy o zůstatkovou cenu základních prostředků likvidovaných závodů,
- b) ustanovení o zvýšení stabilizačního odvodu z přírůstku počtu pracovníků se netýká pracovníků převedených do jiných podniků.

§ 92

Zvláštní předpisy stanoví nezbytné odchylky pro způsob plánování, financování a přizpůsobování ekonomických nástrojů a hmotné zainteresovanosti pro oblast obrany a bezpečnosti státu, uranového průmyslu a státních hmotných rezerv.

§ 93

(1) Zrušují se:

1. vládní vyhláška č. 90/1965 Sb., o plánovitém řízení národního hospodářství;
2. vyhláška č. 123/1960 Sb., o finančních zdrojích některých hospodářských organizací státního socialistického sektoru a o úhradě jejich ztrát;
3. vyhláška č. 152/1960 Sb., o finančních zdrojích hospodářských organizací řízených národními výbory a o úhradě jejich ztrát;
4. vyhláška č. 78/1961 Sb., o změně úpravy finančního hospodaření některých hospodářských organizací.

(2) Vládní vyhláška č. 154/1960 Sb., o podnikových fondech pracujících, zůstává v platnosti pouze pro organizace, které určí Ústřední rada odborů.

§ 94

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1967.

Lenárt v. r.

101

VYHLÁŠKA

Státní komise pro finance, ceny a mzdy

ze dne 20. prosince 1966

o odměňování práce v nové soustavě plánovitého řízení národního hospodářství

Státní komise pro finance, ceny a mzdy stanoví podle § 4 zákona č. 113/1965 Sb.:

Úvodní ustanovení

§ 1

(1) Tato vyhláška se vztahuje na státní hospodářské organizace (dále jen „podniky“).*) Na organizace zahraničního obchodu se vztahuje obdobně.

(2) Ustanovení § 6 a § 11 se vztahují na organizace, v nichž není uplatněna hmotná zainteresovanost na hrubém důchodu nebo zisku. Obdobně platí pro ně ustanovení druhé části a § 33 a přiměřeně platí pro ně též ustanovení § 29—§ 32.

(3) Tato vyhláška se vztahuje obdobně na pracovníky v pracovním poměru ve výrobních a spotřebních družstvech. Svaz výrobních družstev a Svaz spotřebních družstev stanoví, která ustanovení této vyhlášky platí obdobně pro členy družstev.

Část první

Prostředky na odměňování

§ 2

(1) V podnicích, v nichž je uplatněna hmotná zainteresovanost na hrubém důchodu, se z fondu pracujících vytvořeného podle § 22 a § 35 vládního nařízení č. 100/1966 Sb., o plánovitém řízení národního hospodářství (dále jen „vládní nařízení“) se vyplácí:

- a) časové a úkolové mzdy dělníků, základní mzdy technickohospodářských pracovníků a osobní platy,
- b) prémie a odměny za individuální výsledky práce včetně prémie a odměn za řešení úkolů vědy a techniky,
- c) příplatky a náhrady mzdy,
- d) podíly na hospodářských výsledcích a peněžité odměny v socialistickém soutěžení,

e) odměny za práce vykonávané pracovníky podniku jako vedlejší činnost, popřípadě externími pracovníky na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr (ostatní osobní výdaje).**)

(2) Pokud se v této vyhlášce používá pojmu mzdy za individuální výsledky práce, rozumí se tím pro účely této vyhlášky mzdy podle odst. 1 písm. a), b), c).

§ 3

(1) V podnicích, v nichž je uplatněna hmotná zainteresovanost na zisku, se stanoví základní mzdový fond, z něhož se vyplácí mzdy, náhrady mzdy a odměny (ostatní osobní výdaje) uvedené v § 2 odst. 1 písm. a), c), e).

(2) Prémie, odměny, podíly na hospodářských výsledcích a peněžité odměny v socialistickém soutěžení (§ 2 odst. 1 písm. b), d)) se vyplácí z fondu odměn vytvořeného podle § 22 a § 35 vládního nařízení.

§ 4

(1) Do fondu pracujících (fondu odměn) se převádějí prostředky na odměny ze socialistického soutěžení, příspěvky a účelové dotace a převody z rezervního fondu (§ 35 odst. 3 vládního nařízení). Převody prostředků z jiných fondů a od jiných orgánů, než jsou uvedeny v § 35 vládního nařízení do fondu pracujících (fondu odměn) a převody mezi fondy pracujících podniků nejsou dovoleny.

(2) Zdroje fondu pracujících (fondu odměn), nevyčerpané v běžném roce, se převádějí do následujícího roku.

§ 5

V organizacích, v nichž není uplatněna hmotná zainteresovanost na hrubém důchodu nebo na zisku, se stanoví mzdový fond, z něhož se vyplácí mzdy, náhrady mzdy a odměny (ostatní osobní výdaje) uvedené v § 2 odst. 1 písm. a), b), c), a e) a peněžité odměny v socialistickém soutěžení.

*) Ustanovení o podnicích se obdobně vztahují na oborová ředitelství, jen pokud jde o jejich vlastní hospodářskou činnost. Oborovým ředitelstvím se rozumí oborové (generální) ředitelství trustu podniků i ředitelství oborového podniku.

**) Co se zahrnuje do ostatních osobních výdajů, je uvedeno ve výnosu ČKLS č. j. 38 000/66 ze dne 28. září 1966 o jednotné účtové osnově v národním hospodářství a směrnících k ní (Věstník ČKLS, částka 13—14 z 30. 9. 1966).

§ 6

Usměrnění mzdového vývoje

(1) K zajištění ekonomicky odůvodněné výše prostředků na odměňování ve vztahu k prostředkům na rozvoj a ostatní potřeby podniků a k nezbytnému regulování mzdových proporcí v národním hospodářství mezi odvětvími, obory a podniky se využívá v nedílné jednotě nástrojů řízení mzdové politiky podle části druhé této vyhlášky, odvodu z hrubého důchodu nebo ze zisku, stabilizačního odvodu (§ 25 vládního nařízení), pohyblivé části zemědělské daně v zemědělských organizacích, nástrojů finanční a úvěrové politiky, usměrnění vývoje cen, popřípadě odčerpání prostředků podle § 12 a § 27 vládního nařízení.

(2) K usměrnění mzdového vývoje v jednotlivých oborech a podnicích se využívá též kolektivních smluv, které obsahují ustanovení zabezpečující společensky žádoucí proporce mzdového vývoje. Směrnice pro uzavírání, registraci a kontrolu kolektivních smluv vydává Ústřední rada odborů, pokud jde o jejich obsah v otázkách odměňování v dohodě se Státní komisí pro finance, ceny a mzdy.

(3) Nadřízené hospodářské orgány v součinnosti s příslušnými odborovými orgány v období přípravy kolektivních smluv působí k tomu, aby obsah ustanovení kolektivních smluv byl v souladu s předpoklady státního plánu a dlouhodobých koncepcí o vývoji mezd. Mohou odmítnout registraci kolektivních smluv, jejichž obsah je v rozporu s těmito předpoklady.

**Soulad mezi tvorbou zdrojů
a výplatou mezd a společenská
záruka mezd**

§ 7

(1) Povinností podniku je zajišťovat trvalý soulad mezi tvorbou zdrojů a potřebou prostředků na výplatu mezd.

(2) Nestačí-li fond pracujících (fond odměn) podniku na výplatu mezd za individuální výsledky práce a na úhradu výdajů podle § 2 odst. 1 písm. e), může podnik fond pracujících (fond odměn) v nutném rozsahu doplnit převodem ze svého rezervního fondu (§ 31 vládního nařízení), popřípadě může mu tento fond doplnit nebo poskytnout půjčku nadřízený orgán ze svých zdrojů. Tento orgán stanoví podmínky, za kterých doplnění provede a podle okolností uloží podniku provést opatření k odstranění nesouladu mezi tvorbou zdrojů a výplatou mezd.

(3) V zemědělských organizacích, kde nelze zjišťovat skutečnou tvorbu hrubého důchodu v průběhu roku, stanoví odchýlný způsob čerpání prostředků na mzdy během roku ministerstvo zemědělství a lesního hospodářství v dohodě se Státní bankou Československou (dále jen „banka“).

(4) Pokud není zachována stanovená minimální výše rezervního fondu a fondu kulturních a sociálních potřeb, nesmí podnik vyplácet podíly na hospodářských výsledcích.

(5) Při vývoji hospodaření, který ohrožuje plnou výplatu mezd za individuální výsledky práce, zejména při čerpání rezervního fondu, musí vedení podniku v součinnosti s odborovými orgány projednat příčiny tohoto vývoje a učinit opatření k odstranění nedostatků, které nepříznivě ovlivňují vytváření zdrojů na odměňování nebo jejich efektivní využívání, a zabezpečovat obnovení souladu mezi hospodářskými výsledky a objemem vyplácených mezd. Za tím účelem provede vedení podniku především racionalizační opatření k zlepšení řízení výroby, její struktury a úrovně a ke zvýšení produktivity práce, popřípadě revizi nezdůvodněných a zastaralých výkonových norem, nezbytné změny v zaměstnání a podmínkách přemíování, zejména zpřesnění prémieových ukazatelů, úpravu prémieových sazeb, poskytování odměn, upraví výši prostředků vnitropodnikových útvarů na odměňování apod. V součinnosti s odborovou organizací vedení podniku informuje kolektiv pracujících o stavu hospodaření, zjištěných nedostatecích a jejich příčinách i o nutných opatřeních a organizuje účast pracujících na jejich provádění. Nezabezpečí-li vedení podniku tato opatření, může nadřízený orgán odmítnout poskytnutí půjčky ze svých zdrojů podle odstavce 2.

§ 8

(1) Nestačí-li podniku vytvořený fond pracujících (fond odměn) na výplatu mezd za individuální výsledky práce, vyplácí podnik tyto mzdy v rozsahu vytvořeného zdroje, popřípadě doplněného podle ustanovení § 7 odst. 2, nejméně však v zaručeném objemu. Nestačí-li fond pracujících (fond odměn) ani po doplnění podle ustanovení § 7 odst. 2 na výplatu zaručeného objemu mezd, poskytne banka podniku úvěr na překlenutí nedostatku zdrojů ve fondu pracujících (fondu odměn). Ve výjimečných a odůvodněných případech může banka poskytnout úvěr i nad rozsah zaručeného objemu mezd.*)

(2) Zaručeným objemem mezd podle předcházejícího odstavce je částka odpovídající 92 % výchozí průměrné mzdy a počtu pracovníků v podniku, upravená podle počtu dnů v příslušném měsíci, za něž se vyplácí mzda, popřípadě náhrada mzdy. Takto vypočtený objem se zvyšuje o částku výplat předem vypsanych prémie a odměn tvůrčím pracovníkům za úspěšné vyřešení státních úkolů vědy a techniky a ostatních osobních výdajů podle § 2 odst. 1 písm. e). Výplata složek mzdy zaručených jednotlivým pracovníkům (§ 9 odst. 1) musí být vždy zajištěna.

(3) Zaručeným objemem mezd ve smyslu odstavce 1 je v zemědělských organizacích hospodářských na půdě roční úhrn mezd uvedených v § 9

* V vyhlášce č. 105/1966 Sb., o úvěrování socialistických organizací a úrokových sazbách.

odst. 1, zvýšený o 4 % ročního plánovaného objemu mezd uvedených v témž paragrafu pod písm. a) a b); nadřazený orgán rozvrhne v dohodě s bankou toto zvýšení na jednotlivé měsíce roku s ohledem na sezónní výkyvy.

(4) Výchozí průměrnou mzdou pro stanovení zaručeného objemu mezd je dvanáctina roční průměrné mzdy určené způsobem uvedeným v § 25 vládního nařízení. Tímto způsobem se určí výchozí průměrná mzda pro výpočet zaručeného objemu mezd i u hospodářských organizací výzkumné a vývojové základny a u projektových organizací bez ohledu na ustanovení § 61 odst. 1 písm. c) vládního nařízení.

(5) V odvětvích, v nichž se výrazně projevují vlivy sezónnosti, dohodnou oborová ředitelství (řídící národní výbory) s bankou rozvržení výchozí průměrné mzdy na jednotlivé měsíce.

(6) Zjistí-li se na základě hodnocení celoroční činnosti, že podnik výplatou mezd v průběhu roku překročil celoroční fond pracujících (fond odměn), je povinen jej doplnit podle ustanovení § 7 odst. 2; neze-li fond pracujících (fond odměn) takto doplnit, je podnik povinen uhradit překročení tvorbou zdrojů v následujícím roce.

§ 9

(1) Při omezení výplaty mezd podle § 8 odst. 1 se jednotlivým pracovníkům zaručují

- a) v časové mzdě mzdové tarify, osobní příplatky zvlášť kvalifikovaným dělníkům, osobní platy a základní platy stanovené v rozpětí nejnižších a nejvyšších sazeb.
- b) v úkolové (podílové) mzdě stanovené úkolové sazby (sazby podílu); tím nejsou dotčeny povinnosti podniku podle § 25.
- c) příplatky a náhrady mzdy, na které mají pracovníci nárok podle příslušných předpisů. To platí obdobně o odměnách, které se zahrnují do ostatních osobních výdajů podle § 2 odst. 1 písm. e).

(2) O použití prostředků, o které zaručený objem mezd podle § 8 odst. 2 převyšuje úhrn mezd zaručených jednotlivým pracovníkům, rozhoduje vedení podniku v dohodě s oborovou organizací podle zásad dohodnutých v kolektivní smlouvě. Přitom postupuje diferencovaně s ohledem na výsledky práce vnitropodnikových útvarů a podle míry odpovědnosti, úsilí a zásluh jednotlivých pracovníků nebo kolektivů.

§ 10

Čerpání základního mzdového fondu u podniků s hmotnou zainteresovaností na zisku

(1) Podnik, jemuž byl stanoven základní mzdový fond a pravidla pro jeho přepočet, může čerpat prostředky na mzdy do výše přepočteného základního mzdového fondu. Ukazatele a pravidla pro přepočet stanoví orgán nadřazený podniku v dohodě s bankou.

(2) Překročil-li podnik přepočtený základní mzdový fond (relativní překročení), je povinen použít ke krytí překročení rezervy základního mzdového fondu. Nemá-li volnou rezervu, váže částku relativního překročení ve fondu odměn nebo v rezervním fondu. Nemá-li volné zdroje ve fondu odměn ani v rezervním fondu, může mu poskytnout krytí nadřazený orgán ve svých rezervách (§ 80 odst. 3 vládního nařízení).

(3) Neze-li částku relativního překročení základního mzdového fondu kryt způsobem uvedeným v předcházejícím odstavci, provede podnik potřebná opatření, aby ve lhůtě dohodnuté s bankou uspořil neuhrazenou částku překročení, popřípadě dodatečně pokryl vázáním zdrojů fondu odměn, resp. rezervního fondu v následujících obdobích, a to i po uplynutí kalendářního roku.

(4) Neuspořil-li podnik částku relativního překročení základního mzdového fondu ve lhůtě dohodnuté s bankou, převede se částka vázaná na krytí překročení ve fondu odměn, popřípadě v rezervním fondu podniku nebo v rezervách nadřazeného orgánu do státního rozpočtu po zhodnocení výsledků za uplynulý rok.

(5) Podnik, jemuž byl stanoven základní mzdový fond bez možnosti jeho přepočtu, může čerpat prostředky na mzdy do výše základního mzdového fondu rozepsaného na příslušné období roku. Překročil-li podnik tuto výši (absolutní překročení), platí obdobně ustanovení odstavců 2 až 4.

(6) V odůvodněných případech může generální ředitel banky povolit výjimky a odchylky z ustanovení předcházejících odstavců.

§ 11

Čerpání mzdového fondu u organizací, jimž byl mzdový fond stanoven plánem

O čerpání prostředků na mzdy u organizací (s výjimkou rozpočtových), kterým byl plánem stanoven mzdový fond, platí přiměřeně ustanovení § 10.

Část druhá

Mzdové soustavy

§ 12

(1) Prostředků na odměňování pracovníků musí být ve smyslu ustanovení § 111—§ 113 zákona práce využíváno tak, aby se vytvářela výrazná diferenciací mezd podle vykonávané práce a jejího přínosu pro plnění úkolů podniku a pro jeho hospodářské výsledky a aby bylo maximálně podporováno znovuvytváření podnikových zdrojů.

(2) Podle konkrétních podmínek v oborech nebo podnicích je nutno na základě dlouhodobého výhledu vytvářet správné proporce v odměňování tak, aby vedle základní mzdy vyjadřující kvalifikovanost, složitost a obtížnost práce a podmínky, za kterých se vykonává, byla dostatečně vysoká část mzdy přímo závislá na docílených výsledcích práce.

(3) Růstu prostředků fondu pracujících, popřípadě fondu odměn, se přitom použije především k posilování hmotné zainteresovanosti na celkových výsledcích hospodářské činnosti podílů na těchto výsledcích.

Tarifní soustava

§ 13

(1) Přímým nástrojem centrálního řízení mzdové politiky, který zabezpečuje ekonomicky odůvodněnou diferenciaci základních mezd, je tarifní soustava. Základem pro vytvoření tarifní soustavy jsou zásady hodnocení prací, vydané Státní komisí pro finance, ceny a mzdy.

(2) Na základě těchto zásad vypracovávají ústřední orgány a podle potřeby oborová ředitelství katalogy povolání a funkcí, které stanoví základní kvalifikační předpoklady pro výkon pracovních činností. Katalogy jsou závazným podkladem pro přiznávání kvalifikačních tříd jednotlivým pracovníkům.

(3) Výši základní mzdy za práci určují mzdové tarify; jsou odstupňovány podle skupin výrobních oborů, výrobních úseků, popřípadě skupin pracovníků s obdobnými výrobními a pracovními podmínkami. Při stanovení výše tarifů se přihlíží k úrovni organizace výroby a práce.

(4) Mzdové tarify stanoví Státní komise pro finance, ceny a mzdy pevnými sazbami nebo s rozpětím nejnižších a nejvyšších sazeb. V rámci rozpětí se určuje jednotlivým pracovníkům základní mzda podle míry plnění kvalifikačních požadavků a s přihlédnutím k jejich pracovním výsledkům.

§ 14

(1) Za práce vykonávané za ztížených a zdraví škodlivých podmínek nebo v noci se poskytuje příplatek ke mzdě, popřípadě se přiznává zvýšený mzdový tarif.

(2) Druhy a výši příplatků ke mzdě stanoví Státní komise pro finance, ceny a mzdy.

(3) Pracovníkům s mimořádnými schopnostmi a vynikajícími pracovními výsledky lze přiznávat osobní platy převyšující až o 50 % příslušné mzdové tarify, a jde-li o tarify stanovené rozpětím sazeb, jejich horní hranici.

Mzdové formy

§ 15

(1) O formě mzdy a způsobu jejího uplatnění rozhoduje ředitel podniku podle zásad uvedených v § 16—§ 24. Přitom se opírá o výsledky technicko-ekonomických rozborů.

(2) Vedení podniku soustavně prověřuje účinnost mzdových forem s cílem zvyšovat jejich pobídkovost a přizpůsobovat je potřebám technického rozvoje a změnám technickoorganizační úrovně výroby. Nepůsobí-li uplatněná mzdová forma ekono-

micky žádoucím směrem, musí být změněna, popřípadě nahrazena jinou.

§ 16

(1) Na pracovištích, na kterých je možno předem určit pracovní postup, stanovit normy spotřeby práce, sledovat množství a kvalitu vykonané práce, kde jsou splněny i ostatní předpoklady, zejména je zajištěn bezpečný výkon práce, se používá individuální nebo kolektivní úkolové mzdy.

(2) Závislost výdělku na plnění norem spotřeby práce má být stanovena zejména se zřetelem na kvalitu norem a potřeby mzdové diferenciacce.

(3) Žádoucí proporce mezi kvantitativními a kvalitativními výsledky práce se zabezpečují účelnou kombinací základních mzdových forem s premii a odměnami.

§ 17

(1) Prémie se používá k odměňování výsledků práce, které lze vyjádřit předem stanovenými technickými nebo ekonomickými ukazateli, které pracovníci ovlivňují a za jejichž plnění odpovídají.

(2) Výše premie a její průběh se stanoví v závislosti na plnění premiových ukazatelů a musí být úměrná dosaženému ekonomickému přínosu a vytvářeným zdrojům.

(3) Konkrétní podmínky premiování se upravují premiovými řády, které vydává ředitel podniku (závodu).

§ 18

(1) Za mimořádné pracovní výsledky a za zvláště úspěšné a iniciativní plnění pracovních úkolů lze poskytovat odměny.

(2) Z částí prostředků fondu pracujících (fondu odměn) se mohou vytvářet fondy mistrů, vedoucích provozů, ředitelů závodů, popřípadě dalších vedoucích pracovníků, kteří jich ve své pravomoci operativně používají k výplatě odměn.

(3) Konkrétní podmínky pro poskytování odměn a vytváření fondů podle předcházejícího odstavce stanoví ředitel podniku (závodu).

§ 19

Při poskytování premii a odměn nutno postupovat tak, aby nedocházelo k dvojímu odměňování těchto pracovních výsledků.

Podíly na hospodářských výsledcích

§ 20

Pracovníkům lze poskytovat podíly na celkových hospodářských výsledcích podniku, popřípadě též podíly na výsledcích jednotlivých vnitropodnikových útvarů. Ustanovení § 19 platí obdobně.

§ 21

Podíly na celkových hospodářských výsledcích podniku se poskytují všem pracovníkům, kteří se svou dobrou prací o ně zasloužili; jejich výše se stanoví na základě hodnocení výsledků hospodaření za uplynulý rok. Pracovníkům, kteří mají odpovědnost za celkové hospodářské výsledky podniku, například závodu, lze poskytovat podíly jen na ročních výsledcích.

§ 22

[1] V souladu s postupným prohlubováním zásad vnitropodnikového řízení, pokud umožňuje spolehlivě zjišťovat výsledky hospodaření jednotlivých chozrasčotních a nákladových středisek, lze poskytovat pracovníkům podíly na výsledcích těchto útvarů. Přitom je nutno stanovením přiměřeného poměru mezi podíly na výsledcích hospodářských středisek a celého podniku zabezpečit dostatečný zájem těchto pracovníků na celopodnikových výsledcích.

[2] Podíly na hospodářských výsledcích vnitropodnikových útvarů lze poskytovat za výsledky kratších období než jeden rok.

§ 23

Pracovníkům oborových ředitelství se poskytují podíly na hospodářských výsledcích dosažených v rámci výrobní hospodářské jednotky. Jejich výše se stanoví na základě hodnocení celkových hospodářských výsledků výrobní hospodářské jednotky za uplynulý rok.

§ 24

[1] Výše podílů jednotlivých pracovníků se stanoví diferencovaně zejména podle jejich odpovědnosti a zásluh o dosažené hospodářské výsledky.

[2] K posílení zájmu vedoucích pracovníků na dlouhodobém hospodářském rozvoji podniku (výrobní hospodářské jednotky) lze pro ně zřizovat osobní účty, na které se převádí část jejich celoročních podílů na hospodářských výsledcích. Obdobně lze postupovat u vedoucích pracovníků vnitropodnikových útvarů.

[3] Podrobnější zásady pro poskytování podílů a zřizování osobních účtů jsou součástí kolektivních smluv; v nich se zejména určí vzájemný poměr výše podílů pracovníků zainteresovaných na hospodářských výsledcích podniku i na výsledcích vnitropodnikových útvarů a z jakých důvodů se podíly nevyplácejí nebo krátí.

Normy spotřeby práce

§ 25

Při stanovení a změnách norem spotřeby práce podle § 114 zákoníku práce postupují podniky tak, aby

- a) výkonové normy, normy obsluhy a početních stavů byly určovány jako normy zdůvodněné, stanovené objektivními metodami pro racionální organizaci výrobního procesu a na základě rozboru technickoorganizačních podmínek tak, aby vyjadřovaly nutnou spotřebu pracovního času,
- b) normování bylo důsledně spojováno s racionalizací práce, jejímž hlavním cílem je uspořádat práci a pracovní proces tak, aby při dané technické úrovni výrobního procesu a ostatních hmotných, finančních a pracovních zdrojů bylo dosaženo hospodárného využití pracovních sil při optimálním využití výrobního zařízení a materiálu, žádoucí kvality výrobků a při současném zabezpečení vysoké kultury práce a pracovního prostředí,
- c) výrobní operace a normy byly soustavně prověřovány se zaměřením na rozhodující činnosti a pracoviště, na organizačně zaostávající výrobní úseky, a aby nezdůvodněné normy byly nahrazovány normami zdůvodněnými,
- d) při rozboru plnění stanovených norem bylo prověřováno, zda k úsporám času nedochází porušováním zásad bezpečnosti a hygieny práce, předepsané technologie a kvality nebo na úkor spotřeby materiálu a nástrojů.

§ 26

Normy spotřeby práce a jejich změny schvaluje a vyhlašuje ředitel podniku, který též rozhoduje o záruce norem. Jsou-li normy stanoveny na základě normativních podkladů, vyhlašují se jen tyto podklady. Normy a normativy, schválené a vyhlášené vyšším hospodářským orgánem, nahrazují normy a normativy používané v podniku, pokud tyto normy nejsou pokrokovější vzhledem k dosažené technickoorganizační úrovni výroby.

§ 27

[1] Při změně spotřeby pracovního času na základě vynálezu nebo zlepšovacího návrhu pracovníka, který práci vykonává, je třeba stanovit normu odpovídající novým podmínkám a pracovníka odměnit podle příslušných předpisů; obdobně je třeba postupovat při realizaci návrhů na zlepšení výrobních podmínek, které nebyly podány jako zlepšovací návrhy.

[2] Při zavádění nové výroby, technologie a pracovních metod, popřípadě u prací sezónního charakteru, se stanoví prozatímní normy s časově omezenou platností, zpravidla na dobu nepřesahující 3 měsíce, popřípadě sezonu nebo kampaň.

§ 28

K správnému uplatňování mzdových forem a normování spotřeby práce vydávají podle potřeby Státní banka pro finance, cen a mzd a orgány nadřízené podnikům metodická doporučení.

Část třetí

Úkoly hospodářských orgánů
a účast Revolučního odborového
hnutí

Pravomoc a odpovědnost

§ 29

[1] Podniky rozhodují o uplatňování konkrétních mzdových forem u jednotlivých skupin pracovníků, o rozdělování prostředků na mzdy a o ostatních konkrétních otázkách odměňování, pokud podle dalších ustanovení, popřípadě podle mzdových předpisů nejsou vyhrazeny nadřízeným orgánům.

[2] Oborová ředitelství

- a) vydávají v rozsahu zmocnění uděleného jim ústředním orgánem opatření v oblasti odměňování pro podřízené podniky,
- b) rozhodují otázky odměňování v rozsahu vymezeném ve statutech výrobních hospodářských jednotek,
- c) sledují a kontrolují používání prostředků na mzdy a mzdový vývoj.

[3] Národní výbory v podnicích jimi řízených

- a) rozhodují otázky odměňování v rozsahu stanoveném mzdovými předpisy,
- b) sledují a kontrolují používání prostředků na mzdy a mzdový vývoj.

§ 30

[1] Ústřední orgány zpracovávají dlouhodobé studie a směry vývoje mezd v odvětvích a oborech jejich působností a sledují a kontrolují, jak je v souladu s opatřeními vlády a Státní komise pro finance, ceny a mzdy zabezpečen proporcionální vývoj mezd v odvětvích a oborech.

[2] K zajištění opatření vlády a Státní komise pro finance, ceny a mzdy vydávají ústřední orgány mzdové předpisy pro podřízené organizace, popřípadě i pro organizace řízené národními výbory. Jde-li o úpravu mzdových podmínek pro některé skupiny pracovníků vyskytující se v oboru působnosti více ústředních orgánů, vydá příslušný mzdový předpis Státní komise pro finance, ceny a mzdy, popřípadě ústřední orgán jí zmocněný.

[3] Při zabezpečení úkolů v otázkách odměňování spolupracují ústřední orgány se slovenskými národními orgány a krajskými národními výbory.

Sledování a zabezpečování
ekonomicky zdůvodněného vývoje
mezd

§ 31

Ústřední orgány, oborová ředitelství a národní výbory kontrolují zejména, zda prostředky vyplá-

cené na mzdy v podřízených podnicích odpovídají skutečným výsledkům hospodaření a účelnému zajišťování ostatních podnikových potřeb a zda jsou dodržovány centrálně stanovené zásady mzdové politiky i jejich vlastní směrnice pro oblast odměňování a normování práce. Na základě výsledku kontroly činí v rámci své pravomoci stanovené příslušnými předpisy opatření o odstranění případných nedostatků a ke zvýšení účinnosti odměňování.

§ 32

[1] V rámci plnění svých ekonomických funkcí banka

- a) spoluúčastní se na zabezpečení ekonomicky zdůvodněného vývoje mezd uplatňováním svých ekonomických nástrojů, především úvěru a úroku;*)
- b) v souvislosti s uzavíráním úvěrových smluv se účastní přípravy a zejména hodnocení kolektivních smluv;
- c) k ověřování předpokladů pro poskytnutí úvěrů a zajištění jejich návratnosti prověřuje v rámci celkových rozborů tvorby hrubého důchodu (zisku) a jeho rozdělování i tvorbu a čerpání zdrojů ve fondu pracujících (fondu odměn); zejména při výplatě mezd nad rozsah vytvořených zdrojů v souvislosti s poskytnutím úvěru na překlenutí nedostatku zdrojů ve fondu pracujících (fondu odměn) a při výplatě zaručeného objemu mezd podle § 8 prověřuje hospodaření podniku z hlediska tvorby zdrojů pro odměňování, uplatňování přímých nástrojů řízení mezd, účinnosti mzdových forem, racionálního využívání pracovních sil apod.;
- d) na základě hodnocení a rozborů vypracovává zprávy o využívání nástrojů osobní hmotné zainteresovanosti s návrhy opatření pro potřebu ostatních odborných orgánů vlády, popřípadě jiných orgánů;
- e) provádí проверки a rozborů speciálního zaměření též pro potřeby centrálního řízení mzdové politiky.

[2] Pro organizace, kterým byl mzdový fond stanoven plánem, a pro rozpočtové organizace platí přiměřeně ustanovení odstavce 1. Při překračování mzdových fondů, porušování plánovací a mzdové disciplíny lze proti odpovědným pracovníkům uplatňovat postih podle příslušných předpisů.**)

Účast Revolučního odborového
hnutí

§ 33

[1] Při přípravě a provádění zásadních mzdových opatření je nutno postupovat na všech stup-

*) Způsob upravy vyhláška č. 105/1966 Sb., o úvěrování socialistických organizací a úrokových sazeb a zásady úvěrové a úrokové politiky.

**) § 77 a § 172 zákoníku práce.

ních řízení v dohodě s příslušnými orgány Revolučního odborového hnutí.

(2) Ústřední rada odborů se vyjadřuje k návrhům mzdových opatření předkládaných vládě a Státní komisi pro finance, ceny a mzdy, popřípadě předkládá jim sama návrhy.

(3) Spolupráce podniků (závodů) s odborovými orgány v otázkách odměňování se řídí zákoníkem práce a usnesením IV. všeodborového sjezdu o závodních výborech základních organizací Revolučního odborového hnutí (zákon č. 37/1959 Sb.) se změnami a doplňky provedenými usnesením celostátní všeodborové konference z roku 1965 (příloha k zákoníku práce^{*)}.)

Část čtvrtá

Přechodná a závěrečná ustanovení

§ 34

Výjimky z této vyhlášky pro jednotlivá odvětví nebo obory může v odůvodněných případech povolit Státní komise pro finance, ceny a mzdy.

§ 35

(1) Zrušují se:

- a) vyhláška č. 91/1965 Sb., o odměňování práce v nové soustavě plánovitého řízení národního hospodářství; podniky jsou však povinny provést podle § 9—§ 11 této vyhlášky dodatkový odvod ještě za rok 1966,
- b) vyhláška č. 157/1960 Sb., o uvolňování a kontrole mzdových fondů Státní bankou československou,
- c) usnesení Státní mzdové komise č. 60/1958, o opatřeních ke zlepšení normování práce (částka 90 Úředního listu z roku 1958).

(3) Odměňování objevů, vynálezů a zlepšovacích návrhů upravují zvláštní předpisy.**)

§ 36

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1967.

Ministr-předseda:

Ing. Sucharda v. r.

*) Účast odborových orgánů v otázkách odměňování je upravena též v usnesení předsednictva Ústřední rady odborů ze dne 15. 12. 1965 o zvýšení úlohy odborového hnutí při odměňování práce v nové soustavě plánovitého řízení národního hospodářství.

**) Vládní nařízení č. 43, 44 a 45/1957 Sb. a směrnice č. 102, 163 a 164/1957 Ú. l.